

6 Eyr – år for år

Mens rekkefølgen av de ulike innholdselementer stort sett lå fast fra første utgivelse, varierte selvsagt temaene som ble omtalt, fra hefte til hefte. Som for dagens generelle, medisinske tidsskrifter kan det skilles mellom tre stoffkategorier; basalfag som anatomi, fysiologi og rettsmedisin, klinisk medisin, dvs. diagnostikk og behandling av sykdom, og samfunnsmedisin inkludert medisinalberetninger og offentlige kunngjøringer. Noen eksempler fra de ulike årgangene gir et bilde av innholdsprofilen og -bredden Eyr tilbød sine lesere.

1826 – Første bind

«Det har altid forekommet mig, som om man i at beskrive Fosterets Blodsystem ei har været heldig i at vælge saadanne Udtryk, der hos den Uinviede kunne opvække Opmærksomhed paa Moderkagens nøie Forbindelse med Fosterets.» Slik åpner første hefte i første bind av Eyr. Forfatteren var ingen ringere enn «Professor Dr. Skjelderup», redaktør Michael Skjelderup selv. På 26 sider, med 20 fotnoter og under artikkeltittelen «Anatomisk-physiologiske Betragtninger over Forbindelsen imellem Fosteret og Moderkagen» beskriver Skjelderup utviklingen av fosterets kretsløp. Som i mange av dagens medisinske artikler avsluttes også Skjelderups oversikt med en oppfordring til mer forskning: «I det jeg slutter disse Betragtninger, kan jeg ikke undlade at yttre det Ønske, at vore unge Lægevidenskabens Dyrkere vilde benytte enhver forefaldende Leilighed til at udarbeide de her omhandlede Blodkar hos Fosteret i dets forskjellige Perioder...». Og oppfordringen følges av en fotnote der begrensningene erkjennes: «Her gives vel ikke mange Fostere til Dissection; men just fordi der gives faa, tør man saa meget mere haabe, at de, der gives, vorde med Flid benyttede...».

Etter denne basalfagsorienterte åpningen følger Eyr's første samfunnsmedisinske bidrag, nemlig en artikkel om evaluering av helsetjenesten:

I n d e x.

	Første Hefte.	Side
Anatomifhyflogifke Betragtninger over Forbindelfen imellem Høfferet og Mo- derfagen af Profefor Dr. S. E. Jørgenfen		1-26.
Om at bedomme Læger. Nogle Dreb til Pufitum		27-42.
Praktifke Jagtagelfer ved et Svangerfab og en dorefter paafulft for tidlig Zool- ingeføfel af Diffrictaftege Arents		43-47.
Underføgelife om Hapirizerne		47-56.
Efterføgn Kaffjorden om Deinfektionsmidde Refponfa medica		57-58.
Anmerkelife af Bibliothek for Læger 1824 P. B. Lunde Præfiftifke hyflogifke Refultate der Di- vifionen nøyereft Zeit		58-72. 73-84.
En Veterinairfote i Norge Medicifne Forekønlinger ved der Kgl. Frederiks Univerfitet i andet Hølfaar af 1825		85-86. 86-92. 92-93.
Medicifne Examen i 1825		94.
Dofefald		94.

Undet Hefte.

	Side
Bemærkninger over Førfes, anstillede for at oplyske Spørgsmaalet: Givest der egne Nerver for Jølelsen, forskjellig fra dem, der frembringe Bevægelsen	99—113.
Bemærkninger over Førfes, anstillede for at bestemme Strubedaktets Virkning under Spunkningen	113—120.
Om Vandbrædtets Hæmpe Proceß. Efter Profesfor Dr. Mayer i Bonn	120—125.
Nogle i senere Tid opbagede og anvendte Lægemidler af Planteriget	126—155.
Om Hustrøad. Et Brev fra en praktiserende Læge til en Collega paa Landet	156—160.
Maaden at udføre anatomiske Dissectioner af fmaade Dyr. Efter Carus	161—164.
Moses Griffiths's Mixture imod Hythies. Af Corpstange Wiesbeck i Bergen	164—168.
Responsa medica	168—179.
Anmeldelse af Bibliotek for Læger 1825.	
1 Hefte	180—186.
Medicinske Forelæsnninger ved det Kgl. Frederiks Universitet i første Halvjaar af 1826	186—187.

Tredie Hefte.

	Side
Anmeldelse af Pharmaceutisk Examen i 1826	188.
Disputationact	188.
En Universal-Behandling i Norge	189—190.
Differentielle Foranstaltninger, Medicinalaarsenet vedkomme, de	190—198.
Dødsald	198—199.

Operation af en meget compliceret dobbelt
Hæremund (*Labium leporinum*), ved
Cerpélus Chr. Friberg ..... 203—219.
Om de meest hærkende Sygdomme i og
omkring Eken i Noret 1824, ved Land-
physikus, Hildeb. D. Munk ..... 219—239.
Om en medfødt Urinlæse (*Fistula uri-
naria congenita*), ved Brigadelæge
Renne ..... 239—242.
Physiologisk Notits af den comparative
Anatomie ..... 243—247.
En liden Anmærkning til de i Eyr I. 2.
indførte Bemærkninger over Jorsen, an-
faldes for at oplyse Spørgsmaalet: "Gi-

S j e r d e H e f t e.

des der egne Nerver for Kølelsen, for-
 skjellige fra dem, der frembringe Beva-
 gelsen? .....

Responso medica ..... 247—249.

Indenlandske Iagtendingsfabelig Litteratur ... 250—260.

Anmeldelse og Bedømmelse af: De function-
 es retinæ. P. I. Commen-
 tatio, auctore J. J. Hjort, &c. 261—276.

Åf Sveriges Läkare; Historia,
 ifrån Konung Gustaf af Is. till
 närvarande Tid, af Sackén 277—278.

Medicinsk Examen i Året 1826 278—279.

Pharmaceutisk Examen i Ås-
 ret 1826 ..... 279.

Studieplan for de medicinske
 Studerende ved det Kgl. Norfke
 Frederiks Universitet ..... 279—283.

Diftenfke Foranstaltninger og
 Befjendtgjørelfer, Medicinalbø-
 senet vedkommende ..... 284—286.

Beskrivelser i Året 1826 ... 287—288.

Forbedringer ved Dollfusset i
 Dpslo, foretagne i Commerceen
 1825 ..... 288—289.

Dødsald ..... 290.

Bemærkninger over Blodets Kredsløb	293-312.
Kataraktoperation, med Hjeld foretagen paa en Blindefødt, af Reforvmedicus og Gørsløkke Heiberg	313-338.
Om spirituose Midlers relative Blingsigt- mængde	338-340.
Rogert Mørø om Glystøtt som Desinfec- tionsmiddel	341-344.
En anthropologisk Professordisputat. Af Candib, Med. og Professor Hansen	344-347.
Beregning om et mærkeligt Eggomstif- tskde hos fire Soddende i Nærheden af Korøns. Ved Beretigelse Stengel	347-352.
En særdeles mærkelig Deorgonisation af Haven (Ventriculus). Ved Studios. Medic. Weidemann	352-354.
Foranstaltninger til en Veterinairkole i Norge	354-358.
Om den for Norges tilkomende Veteri- nairkole bestemte Plads	358-363.
Udtag af et Brev fra Candib, Medic. Boe	364-367.
Responsa medica	368-377.
Annelidske af Års- og Bedrøttelse om Øversta Läkare-Sällskapet Arbeten for	
1825	378-384.

R e t t e f f e.

Op. r. 1. 4. G. 339. Yin. 5-10.

Anmeldelse af Bibliothek for Ager. 1825.		Lib.
2 Hft.	384	387.
Nye Hysaa	388.	
Medicinske Forelæsninger ved der Kgl. Frederiks Universitet i andet Halvaar af 1826	388	390.
Pharmaceutisk Examen i Na- ret 1826	390.	
Medicinsk Examen i Aaret 1826	390	391.
Befordringer i Aaret 1826 ...	391.	
Lægevidenskabelige Skrifter, udkomne i Aarene 1824, 1825 og 1826	392	402.

A n m e l d e l s e .

Cap. I. A. C. 339. Lin. 5—10.

Stæder:	Læge:
Dorchefer Ale ... 5,56.	Brown Stout .....
Brown Stout ... 6,20.	Dorchefer Ale ... 5,56.
Edinburgher ... 6,20.	Edinburgher ... 6,20.
Burton ... 8,88.	Burton ... 8,88.
I Gienueimait 6,87.	I Gienueimait 6,87.

Figur 35: Innhold 1826. (Foto: Øivind Larsen)

«Om at bedømme Læger. Nogle Ord til Publikum». Noen forfatter er ikke oppgitt, men det angis at artikkelen er «Indsendt», dvs. sannsynligvis skrevet av noen andre enn redaktørene selv. Problemet er tidløst: «Alle give sig af med at bedømme Læger, og der er dog meget Faa, hvis Dom i denne Henseende kan være paalidelig». Noen kvalitetskriterier som det argumenteres mot, gjenkjennes også i dag: «Stundom bedømmes Lægers Duelighed efter den Mængde Lægemedler, de foreskrive den Syge, i det man troer, at jo flere af disse der forordnes ham, og jo oftere de forandres, jo dueligere er ogsaa Lægen, især om Sygdommen tillige faaer et gunstigt Udfald». Artikkelen er en diskusjon av kvalitetsvurderinger av legearbeid og problematisering av utfallsmål, som oppsummeres slik: «Men har man da ingen Kjendemærker paa den duelige Læge, kunde man spørge? Skjønt Forfatteren maa tilstaae, at det stundom er saare vanskelig selv for Lægen med Sikkerhed at bedømme sin Collegas Duelighed, gives der dog vist nok bestemte Regler, som i denne Henseende kunne lede baade hans og Publikums Dom. Saaledes naar Lægen har havt Anledning til at modtage og virkeligen har modtaget en dannet Opdragelse, naar han siden bestandig har skredet frem med sin Tid, naar han derhos er en skarpsindig, redelig, oprigtig, samvittighedsfuld, øm, omhyggelig Mand, da har man Grund til at formode ham i Besiddelse af Egenskaber, der ville sætte ham i Stand til med Held at virke for sine lidende Medmennesker; og naar denne samme Mand siden ved heldig Udøvelse af sin Kunst, ved Skrifter eller andre Prøver lægger sin Grundighed og Duelighed for Dagen, bliver hiin Formodning ei blot bestyrket, men næsten ophøiet til Vished.»

«Praktiske Iagttagelser ved et Svangerskab og en derefter paafulgt for tidlig Tvillingfødsel» var tredje artikkel. «Ludvig Holberg Arenz [skulle være Arentz], Districtslæge i Senjen i Finmarken» var forfatter av *Eyrs* første kliniske artikkel. Arentz beskrev historien til en gravid «Bondekone ... 30 Aar gammel» som hadde blitt «stødt» i siden. Smertene spredte seg, og det endte med for tidlig fødsel med døde tvillingfostre. Moren overlevde (tabell 4, nr. 1, s. 153).

Etter dette fulgte referater fra utenlandske tidsskrifter før en omtale av Christian Bianco Boecks (1798–1877) studiereise for «i utlandet at studere Veterinairvidenskapen». Muligheten for å etablere en «Veterinairskole i Norge» ble drøftet i flere av de kommende heftene. Første hefte ble avsluttet med en oversikt over aktiviteten ved det medisinske fakultet i Christiania, hvilke forelesninger som blir gitt, og hvem som har tatt medisinsk eksamen.

De neste heftene i første bind bød på flere kasuistikker (se kapittel 8), og artikler om anatomi, fysiologi, og kliniske emner. «Nogle i senere Tid

opdagede og anvendte Lægemidler af Planteriget», en usignert (formodentlig skrevet av redaktørene) oversikt i annet hefte (s. 126–55) beskrev blant annet indikasjonene og effekt av morfin, emetin, jod og flere andre stoffer.

I annet hefte (s. 156–60) forekom artikkelen «Om Huusraad. Et Brev fra en praktiserende Læge til en collega paa Landet». Artikkelen er usignert, men «indsendt» og et slags oppgjør med folkemedisinen. Forfatteren kritiserer folkelige behandlingsråd for f.eks. ringorm, en tilstand som skulle få mye oppmerksomhet i *Eyr* de følgende årene. Spenningen mellom «alternativ medisin» og «skolemedisin» har en lang historie. «Det er dog forunderligt, hvor meget Menigmand interesserer sig for Huusraad, og at derimod Begrebet om et Lægemiddel aldeles tilintetgjør Interessen».

Første bind byr rimeligvis på første eksempel på ulike artikkelsjangere. *Responsa medica*, en fast rettsmedisinsk spalte introduseres i annet hefte (se kapittel 9). I tredje hefte finnes den første bokomtalen. «Physiologisk Notits af den comparative Anatomie» anmeldes usignert, sannsynligvis av redaktørene (s. 243–7). Det første innsendte debattinnlegg følger deretter (s. 247–9): «En liden Anmerkning til de i Eyr I.2. indførte Bemærkninger over Forsøg, anstillede for at oplyse Spørgsmaalet: «Gives der egne Nerver for Følelsen, forskjellige fra dem, der frembringer Bevægelsen?»». Også denne kommentaren til en tidligere artikkel om forskjellen mellom menneskets og kaninens hjerne, er usignert, men «indsendt».

Av «forbrukerstoff» kan nevnes en notis i annet hefte om «En Universal-Boghandling i Norge» (s. 189–90). Det er planlagt en bokhandel i Christiania som «modtager Bestillinger paa Bøger i alle Sprog, forskaffer fremmede Verker hurtigt og til de i Udlandet bestemte Bogladepriser og besørger det Bestilte snarest mueligt forsendt til Rigets forskjellige Egne». Dette må være bokhandelen til herrene Keyser, Messel og Hoppe som ganske snart også skulle bli utgivere av *Eyr* (se kapittel 5).

Et av de viktigste målene med *Eyr* var nettopp å gjøre norske leger kjent med den medisinske litteratur fra ut- og innland. I tredje hefte omtales «Indenlandsk lægevidenskabelig Literatur» (s. 260–276): «Utgiverne skride herved til at opfylde det i Indbydelsesplanen givne Løfte at ville i Eyr optage Anmeldelser og Bedømmelser. .... Uagtet vi nære det Haab at sættes i Stand til at kunne efterhaanden meddele vore Læsere en Oversigt over alle her i Riget siden den Tid udkomne medicinske Verker, ...». Så følger en usignert anmeldelse av Jens Johan Hjorts (1798–1873) avhandling «De functione retinæ particula prima» «I Aarene 1816 og 17 fandt trende offentlige Disputationsacter Sted ved Norges Universitet.....siden den Tid hadde nu i henimod 13 Aar Ingen meldt sig.». Fjerde og siste hefte i første bind avsluttes med en elleve siders opplisting av «Lægevidenskabelige Skrifter,

udkomne i Aarene 1824, 1825 og 1826.» (s. 392–402). Fordelt etter fagfelt (anatomi, kirurgi etc.) presenteres tyske, franske og engelske skrifter med forfatter, tittel og utgiversted.

1827 – Annet bind

«Andet Binds første Hefte» åpner med en 30 siders usignert artikkel om «Nye Systemer i den praktiske Lægevidenskab», ganske sikkert skrevet av en av de to redaktørene. «I faa Videnskaber har der hersket saa mange Systemer, som i den praktiske Lægevidenskab». Med dagens syn på sykdomsetiologi fremstår den teoretiske utredningen om «Tre af de nu herskende og fra de almindeligen antagne saare forskjellige medicinske Systemer» interessant. De tre systemene som presenteres og drøftes, er contrastimulustheorien fra Italia, homøopathien fra Tyskland og broussaismen fra Frankrike. Ikke minst får teoriene til den franske legen François-Joseph-Victor Broussais (1772–1838) mye plass. Broussais går «...ud fra den Hovedgrundsætning, at der ikke gives almindelige Sygdomme, men at Aarsagen til ethvert pathologisk Phenomen maa søges i et enkelt Organ eller organisk System». Som så mange andre artikler i *Eyr*, er også denne særdeles vel disponert. Teksten er organisert i tre hoveddeler, en for hvert system, og derunder med nummererte avsnitt, ofte med underavsnitt, for det enkelte systemets grunnelementer, innvendinger mot det etc.

I første hefte i 1827 kom også den første omtalen av Rigshospitalet (s. 71–2) som ble åpnet i 1826, mens annet hefte (s. 166–78) inneholder en grundig gjennomgang av historien bak Rigshospitalets etablering, signert Frederik Holst. Legebemanningen ved hospitalet bestod av to av de tre første professorene ved Universitetet, Magnus Thulstrup (1769–1844) og Nils Berner Sørenssen (1774–1857), henholdsvis som overchirurg og overmedicus, samt de to reservelegene Chr. Heiberg og J.J. Hjort. Oversikter over Rigshospitalets virksomhet skulle senere bli jevnlig publisert i *Eyr*.

Annet hefte ble innledet med 20 siders «Betragtninger over Læsioners Lethalitet» (s. 87–107). Ytre skader ble delt i to grupper; «ubetinget dødende» og «betinget dødende». Den anonyme forfatteren, ganske sikkert redaktør Michael Skjelderup, gir en grundig rettsmedisinske presentasjon av ytre skaders mulige konsekvenser. Han vier også terminologien særlig oppmerksomhet, og bruker letalitet på en måte som samsvarer med dagens anbefaling, nemlig som et uttrykk for en sykdom eller skades alvorlighet, dvs. hvor stor andel som dør av tilstanden (92). Det er ikke enkelt å oversette letalitet, skriver han, og påpeker at rent språklig er vel ikke uttrykket «et dødeligt Saar» korrekt, det bør vel egentlig hete «et dødende Saar». Vitenskapelige tidsskrifter tok den medisinske fagterminologi alvorlig – da som nå.

1827

Indhold.	
Første Gæfte.	
Nye Systemer i den praktiske Lægevidenskab.....	1-31
Beskrivelse af en Beregning af Muskelkraften. Ved Land- phofikus, Ridder D. Kunf.....	31-45
En særdeles mærkelig Graviditas abdominalis. Ved Districtslæge Schulte.....	45-51
Om en kronisk Betændelse i Næsen uden denne Eggsdomsforms sædvanlige Symptomer. Ved Ein- dofus Medicinæ Weidmann.....	51-55
Om Karslagerne til Menstruationer.....	55-56
Radix Senegæ imod Blæresygdomme. Ved Refere- læge Heiberg.....	57-60
Stenolie imod Kuruks. Ved Districtslæge Hægh.....	60-61
Jobin i levende Aft.....	61-62
Anhang til Homøopathien.....	62-63
Responsa medica.....	63-65
Anmeldelse af Bibliotek for Læger, 1826, 3 Hft. om Høstehospitalet.....	65-70
om Priapisme.....	71-72
om Anæstesi og Læger og Apoteker i Norge af et lægevidenskabeligt Journal i Kjøbenhavn i Christiania.....	72-73
om Høstehospitalet.....	73-75
om Anæstesi og Læger og Apoteker i Norge af et lægevidenskabeligt Journal i Kjøbenhavn i Christiania.....	75-77
om Høstehospitalet.....	77-79
om Høstehospitalet.....	79-81
om Høstehospitalet.....	81-82
om Høstehospitalet.....	82-83
om Høstehospitalet.....	83-85
Andet Gæfte.	
Betragtninger over Kæftens Lethet.....	87-107
Om Måde at behandle venet Skole paa.....	107-115
En Operation, foretaget efter Langelands Methode. Ved Wiebeck, Læge ved Søge- huset i Bergen.....	115-120
Om et Saar (Vulnus) paa den indvendige Side af Kaaret, som frembragte Døden.....	121-124
Retentio urinae, frembragt af en fuldstændig Sammenvægning i Ureterens membranøse Deel. Ved Cand. Med. Professor Hansen.....	124-125
Om en ny Varietæt af Graviditas extraneæ.....	125-130
Handelsplan, den yngre, om en Kanal fra moderens Bæger.....	130-131
Et Tilfælde af Komedens Brudning under en Dams. Ved Wönlén.....	131-134
Udvaldet af et tiarigt Selskab. Ved Berke- læge Engel.....	134-137
Barres Hælbredelse af forskellige Saar ved Kop- fættning.....	137-138
Om Operationemethode for Anæstesi.....	138-140
om Høstehospitalet.....	140-142
om Høstehospitalet.....	142-145
om Høstehospitalet.....	145-148
om Høstehospitalet.....	148-150
om Høstehospitalet.....	150-151
om Høstehospitalet.....	151-152
om Høstehospitalet.....	152-153
om Høstehospitalet.....	153-154
om Høstehospitalet.....	154-155
om Høstehospitalet.....	155-156
om Høstehospitalet.....	156-157
om Høstehospitalet.....	157-158
om Høstehospitalet.....	158-159
om Høstehospitalet.....	159-160
om Høstehospitalet.....	160-161
om Høstehospitalet.....	161-162
om Høstehospitalet.....	162-163
om Høstehospitalet.....	163-164
om Høstehospitalet.....	164-165
om Høstehospitalet.....	165-166
om Høstehospitalet.....	166-167
om Høstehospitalet.....	167-168
om Høstehospitalet.....	168-169
om Høstehospitalet.....	169-170
om Høstehospitalet.....	170-171
om Høstehospitalet.....	171-172
om Høstehospitalet.....	172-173
om Høstehospitalet.....	173-174
om Høstehospitalet.....	174-175
om Høstehospitalet.....	175-176
om Høstehospitalet.....	176-177
om Høstehospitalet.....	177-178
om Høstehospitalet.....	178-179
om Høstehospitalet.....	179-180
om Høstehospitalet.....	180-181
om Høstehospitalet.....	181-182
om Høstehospitalet.....	182-183
om Høstehospitalet.....	183-184
om Høstehospitalet.....	184-185
om Høstehospitalet.....	185-186
om Høstehospitalet.....	186-187
om Høstehospitalet.....	187-188
om Høstehospitalet.....	188-189
om Høstehospitalet.....	189-190
om Høstehospitalet.....	190-191
om Høstehospitalet.....	191-192
om Høstehospitalet.....	192-193
om Høstehospitalet.....	193-194
om Høstehospitalet.....	194-195
om Høstehospitalet.....	195-196
om Høstehospitalet.....	196-197
om Høstehospitalet.....	197-198
om Høstehospitalet.....	198-199
om Høstehospitalet.....	199-200
om Høstehospitalet.....	200-201
om Høstehospitalet.....	201-202
om Høstehospitalet.....	202-203
om Høstehospitalet.....	203-204
om Høstehospitalet.....	204-205
om Høstehospitalet.....	205-206
om Høstehospitalet.....	206-207
om Høstehospitalet.....	207-208
om Høstehospitalet.....	208-209
om Høstehospitalet.....	209-210
om Høstehospitalet.....	210-211
om Høstehospitalet.....	211-212
om Høstehospitalet.....	212-213
om Høstehospitalet.....	213-214
om Høstehospitalet.....	214-215
om Høstehospitalet.....	215-216
om Høstehospitalet.....	216-217
om Høstehospitalet.....	217-218
om Høstehospitalet.....	218-219
om Høstehospitalet.....	219-220
om Høstehospitalet.....	220-221
om Høstehospitalet.....	221-222
om Høstehospitalet.....	222-223
om Høstehospitalet.....	223-224
om Høstehospitalet.....	224-225
om Høstehospitalet.....	225-226
om Høstehospitalet.....	226-227
om Høstehospitalet.....	227-228
om Høstehospitalet.....	228-229
om Høstehospitalet.....	229-230
om Høstehospitalet.....	230-231
om Høstehospitalet.....	231-232
om Høstehospitalet.....	232-233
om Høstehospitalet.....	233-234
om Høstehospitalet.....	234-235
om Høstehospitalet.....	235-236
om Høstehospitalet.....	236-237
om Høstehospitalet.....	237-238
om Høstehospitalet.....	238-239
om Høstehospitalet.....	239-240
om Høstehospitalet.....	240-241
om Høstehospitalet.....	241-242
om Høstehospitalet.....	242-243
om Høstehospitalet.....	243-244
om Høstehospitalet.....	244-245
om Høstehospitalet.....	245-246
om Høstehospitalet.....	246-247
om Høstehospitalet.....	247-248
om Høstehospitalet.....	248-249
om Høstehospitalet.....	249-250
om Høstehospitalet.....	250-251
om Høstehospitalet.....	251-252
om Høstehospitalet.....	252-253
om Høstehospitalet.....	253-254
om Høstehospitalet.....	254-255
om Høstehospitalet.....	255-256
om Høstehospitalet.....	256-257
om Høstehospitalet.....	257-258
om Høstehospitalet.....	258-259
om Høstehospitalet.....	259-260
om Høstehospitalet.....	260-261
om Høstehospitalet.....	261-262
om Høstehospitalet.....	262-263
om Høstehospitalet.....	263-264
om Høstehospitalet.....	264-265
om Høstehospitalet.....	265-266
om Høstehospitalet.....	266-267
om Høstehospitalet.....	267-268
om Høstehospitalet.....	268-269
om Høstehospitalet.....	269-270
om Høstehospitalet.....	270-271
om Høstehospitalet.....	271-272
om Høstehospitalet.....	272-273
om Høstehospitalet.....	273-274
om Høstehospitalet.....	274-275
om Høstehospitalet.....	275-276
om Høstehospitalet.....	276-277
om Høstehospitalet.....	277-278
om Høstehospitalet.....	278-279
om Høstehospitalet.....	279-280
om Høstehospitalet.....	280-281
om Høstehospitalet.....	281-282
om Høstehospitalet.....	282-283
om Høstehospitalet.....	283-284
om Høstehospitalet.....	284-285
om Høstehospitalet.....	285-286
om Høstehospitalet.....	286-287
om Høstehospitalet.....	287-288
om Høstehospitalet.....	288-289
om Høstehospitalet.....	289-290
om Høstehospitalet.....	290-291
om Høstehospitalet.....	291-292
om Høstehospitalet.....	292-293
om Høstehospitalet.....	293-294
om Høstehospitalet.....	294-295
om Høstehospitalet.....	295-296
om Høstehospitalet.....	296-297
om Høstehospitalet.....	297-298
om Høstehospitalet.....	298-299
om Høstehospitalet.....	299-300
om Høstehospitalet.....	300-301
om Høstehospitalet.....	301-302
om Høstehospitalet.....	302-303
om Høstehospitalet.....	303-304
om Høstehospitalet.....	304-305
om Høstehospitalet.....	305-306
om Høstehospitalet.....	306-307
om Høstehospitalet.....	307-308
om Høstehospitalet.....	308-309
om Høstehospitalet.....	309-310
om Høstehospitalet.....	310-311
om Høstehospitalet.....	311-312
om Høstehospitalet.....	312-313
om Høstehospitalet.....	313-314
om Høstehospitalet.....	314-315
om Høstehospitalet.....	315-316
om Høstehospitalet.....	316-317
om Høstehospitalet.....	317-318
om Høstehospitalet.....	318-319
om Høstehospitalet.....	319-320
om Høstehospitalet.....	320-321
om Høstehospitalet.....	321-322
om Høstehospitalet.....	322-323
om Høstehospitalet.....	323-324
om Høstehospitalet.....	324-325
om Høstehospitalet.....	325-326
om Høstehospitalet.....	326-327
om Høstehospitalet.....	327-328
om Høstehospitalet.....	328-329
om Høstehospitalet.....	329-330
om Høstehospitalet.....	330-331
om Høstehospitalet.....	331-332
om Høstehospitalet.....	332-333
om Høstehospitalet.....	333-334
om Høstehospitalet.....	334-335
om Høstehospitalet.....	335-336
om Høstehospitalet.....	336-337
om Høstehospitalet.....	337-338
om Høstehospitalet.....	338-339
om Høstehospitalet.....	339-340
om Høstehospitalet.....	340-341
om Høstehospitalet.....	341-342
om Høstehospitalet.....	342-343
om Høstehospitalet.....	343-344
om Høstehospitalet.....	344-345
om Høstehospitalet.....	345-346
om Høstehospitalet.....	346-347
om Høstehospitalet.....	347-348
om Høstehospitalet.....	348-349
om Høstehospitalet.....	349-350
om Høstehospitalet.....	350-351
om Høstehospitalet.....	351-352
om Høstehospitalet.....	352-353
om Høstehospitalet.....	353-354
om Høstehospitalet.....	354-355
om Høstehospitalet.....	355-356
om Høstehospitalet.....	356-357
om Høstehospitalet.....	357-358
om Høstehospitalet.....	358-359
om Høstehospitalet.....	359-360
om Høstehospitalet.....	360-361
om Høstehospitalet.....	361-362
om Høstehospitalet.....	362-363
om Høstehospitalet.....	363-364
om Høstehospitalet.....	364-365
om Høstehospitalet.....	365-366
om Høstehospitalet.....	366-367
om Høstehospitalet.....	367-368
om Høstehospitalet.....	368-369
om Høstehospitalet.....	369-370
om Høstehospitalet.....	370-371
om Høstehospitalet.....	371-372
om Høstehospitalet.....	372-373
om Høstehospitalet.....	373-374
om Høstehospitalet.....	374-375
om Høstehospitalet.....	375-376
om Høstehospitalet.....	376-377
om Høstehospitalet.....	377-378
om Høstehospitalet.....	378-379
om Høstehospitalet.....	379-380
om Høstehospitalet.....	380-381
om Høstehospitalet.....	381-382
om Høstehospitalet.....	382-383
om Høstehospitalet.....	383-384
om Høstehospitalet.....	384-385
om Høstehospitalet.....	385-386
om Høstehospitalet.....	386-387
om Høstehospitalet.....	387-388
om Høstehospitalet.....	388-389
om Høstehospitalet.....	389-390
om Høstehospitalet.....	390-391
om Høstehospitalet.....	391-392
om Høstehospitalet.....	392-393
om Høstehospitalet.....	393-394
om Høstehospitalet.....	394-395
om Høstehospitalet.....	395-396
om Høstehospitalet.....	396-397
om Høstehospitalet.....	397-398
om Høstehospitalet.....	398-399
om Høstehospitalet.....	399-400
om Høstehospitalet.....	400-401
om Høstehospitalet.....	401-402
om Høstehospitalet.....	402-403
om Høstehospitalet.....	403-404
om Høstehospitalet.....	404-405
om Høstehospitalet.....	405-406
om Høstehospitalet.....	406-407
om Høstehospitalet.....	407-408
om Høstehospitalet.....	408-409
om Høstehospitalet.....	409-410
om Høstehospitalet.....	410-411
om Høstehospitalet.....	411-412
om Høstehospitalet.....	412-413
om Høstehospitalet.....	413-414
om Høstehospitalet.....	414-415
om Høstehospitalet.....	415-416
om Høstehospitalet.....	416-417
om Høstehospitalet.....	417-418
om Høstehospitalet.....	418-419
om Høstehospitalet.....	419-420
om Høstehospitalet.....	420-421
om Høstehospitalet.....	421-422
om Høstehospitalet.....	422-423
om Høstehospitalet.....	423-424
om Høstehospitalet.....	424-425
om Høstehospitalet.....	425-426
om Høstehospitalet.....	426-427
om Høstehospitalet.....	427-428
om Høstehospitalet.....	428-429
om Høstehospitalet.....	429-430
om Høstehospitalet.....	430-431
om Høstehospitalet.....	431-432
om Høstehospitalet.....	432-433
om Høstehospitalet.....	433-434
om Høstehospitalet.....	434-435
om Høstehospitalet.....	435-436
om Høstehospitalet.....	436-437
om Høstehospitalet.....	437-438
om Høstehospitalet.....	438-439
om Høstehospitalet.....	439-440
om Høstehospitalet.....	440-441
om Høstehospitalet.....	441-442
om Høstehospitalet.....	442-443
om Høstehospitalet.....	443-444
om Høstehospitalet.....	444-445
om Høstehospitalet.....	445-446
om Høstehospitalet.....	446-447
om Høstehospitalet.....	447-448
om Høstehospitalet.....	448-449
om Høstehospitalet.....	449-450
om Høstehospitalet.....	450-451
om Høstehospitalet.....	451-452
om Høstehospitalet.....	452-453
om Høstehospitalet.....	453-454
om Høstehospitalet.....	454-455
om Høstehospitalet.....	455-456
om Høstehospitalet.....	456-457
om Høstehospitalet.....	457-458
om Høstehospitalet.....	458-459
om Høstehospitalet.....	459-460
om Høstehospitalet.....	460-461
om Høstehospitalet.....	461-462
om Høstehospitalet.....	462-463
om Høstehospitalet.....	463-464
om Høstehospitalet.....	464-465
om Høstehospitalet.....	465-466
om Høstehospitalet.....	466-467
om Høstehospitalet.....	467-468
om Høstehospitalet.....	468-469
om Høstehospitalet.....	469-470
om Høstehospitalet.....	470-471
om Høstehospitalet.....	471-472
om Høstehospitalet.....	472-473
om Høstehospitalet.....	473-474
om Høstehospitalet.....	474-475
om Høstehospitalet.....	475-476
om Høstehospitalet.....	476-477
om Høstehospitalet.....	477-478
om Høstehospitalet.....	478-479
om Høstehospitalet.....	479-480
om Høstehospitalet.....	480-481
om Høstehospitalet.....	481-482
om Høstehospitalet.....	482-483
om Høstehospitalet.....	483-484
om Høstehospitalet.....	484-485
om Høstehospitalet.....	485-486
om Høstehospitalet.....	486-487
om Høstehospitalet.....	487-488
om Høstehospitalet.....	488-489
om Høstehospitalet.....	489-490
om Høstehospitalet.....	490-491
om Høstehospitalet.....	491-492
om Høstehospitalet.....	492-493
om Høstehospitalet.....	493-494
om Høstehospitalet.....	494-495
om Høstehospitalet.....	495-496
om Høstehospitalet.....	496-497
om Høstehospitalet.....	497-498
om Høstehospitalet.....	498-499

Like etter fulgte en artikkel om behandling av syfilis med kvikksølv, «Nye Maade at helbrede venerisk Syge paa» (s. 107–115). Med henvisning til Dr. Karl Heinrich Dzondi (1770–1835), professor ved Universitetet i Halle, ble en detaljert retningslinje i elleve punkter presentert. Varigheten av behandlingen ble presisert: «den hele Cur maa vare i 27 Dage...». Mot slutten av denne artikkelen finnes de første henvisninger til systematisk utprøving av behandlingsmetoder på norske pasienter, det vi i dag vil kalle klinisk forskning: «For Norges Læger synes denne Methode at maatte have en høi Grad af Interesse, da det lader sig formode, at den ogsaa i leprøse Sygdomme vil kunne anvendes med Held. Forsøg ere baade i Agershuus Amts Sygehuus og paa Rigshospitalets Filialavdeling i de senere Maaneder blevene anstillede dermed saavel i leprøse som syphilitiske Sygdomsformer; og uagtet disse Forsøg endnu ere for faa til, at sikre Slutninger deraf kunne udledes, synes dog deres hidtil viste Udfald at opmuntre til at fortsætte dem».

Spissartikkelen i tredje hefte hadde tittelen «Philosophiske Bemærkninger over den af Physiologer og Læger tidt omhandlede Livskraft» (s. 187–204). Forfatteren var Niels Treschow (1751–1833), den første professor i filosofi ved Det Kongelige Frederiks Universitet. Artikkelen er da også høyst filosofisk og avspeiler bredden i *Eyrs* innhold.

Temaene i *Eyrs* andre bind var nemlig svært varierende. Selv om det fantes innlegg om tvangstrøyenes historie og britiske fengsler, ganske sikkert knyttet til Frederiks Holst faglige interesser, handlet de fleste artiklene om kliniske emner. Veneriske sykdommer, urinveislidelser, strikturer og steinsykdommer fikk mye oppmerksomhet. Det samme fikk svangerskap og fødsler.

I fjerde hefte gikk diskusjonen om et veterinærinstitutt i Norge videre. Chr. Boeck fortsatte sin kamp for et slikt institutt, og redaktørene kom med motargumenter i form av fotnoter blant annet knyttet til lokaliseringen. Lokaliseringsdebatter har alltid engasjert!

1828 – Tredje bind

Første hefte i tredje årgang åpnet med en basalfagsartikkel. «Om de formeentlige Virkninger af at overskjære de omvankende Nerver» (s. 1–10) var en usignert gjennomgang av konsekvensene av overskjæring hos dyr av «de omvankende Nerver, hvilke vi herefter i Korthed ville kalde det tiende Par». Det handlet altså om nervus vagus, og beskrivelsen var i hovedsak basert på det tyske tidsskriftet *Physiologische Resultate der Vivisectionen neuerer Zeit*.

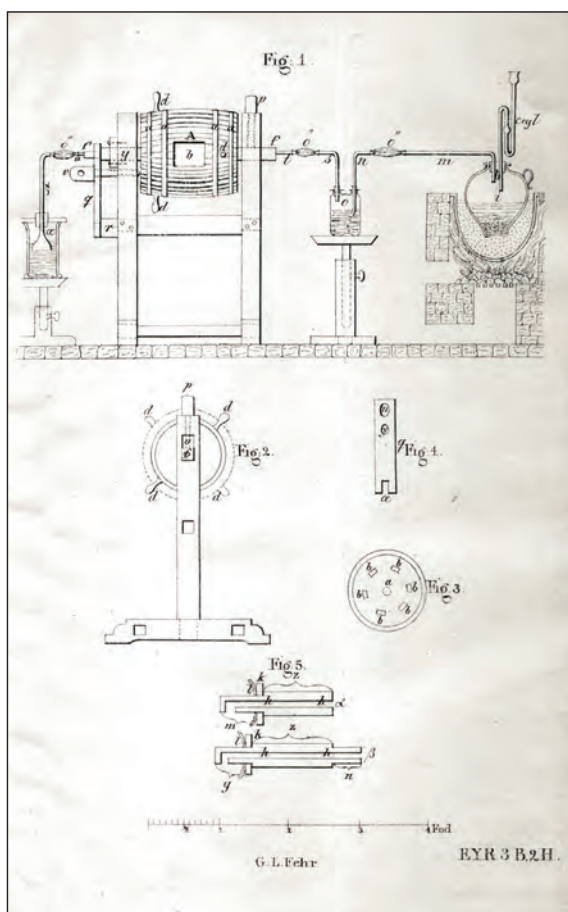
Ulike legemidler og kjemiske substanser, som kinin, klornatrium og klorsalt, ble omtalt i flere artikler. Kanskje er det det første norske legemiddelforsøk som publiseres i annet hefte (s. 89–102) under tittelen «Erfaringer om Chlorsaltens medicinske Nytte samlede paa Rigshospitalets Hovedafdeling i Aaret 1827» Reservelæge Christen Heiberg innleder med å minne om at klorsalt var kjent som middel for å sette «Grændser for Foraadnelsen», og derfor brukt ved obduksjoner. Med utgangspunkt i denne erkjennelsen beskriver Heiberg erfaringen med bruk av klorsalt mot åtte ulike tilstander. «I December Maaned 1826 blev Chlorsalten først benyttet paa Hospitalet imod urene stinkende Saar på Benene». Senere ble det benyttet mot en rekke sykdommer; ulcera, gangren, scabies etc., og det beskrives blant annet forsøk med klorsalt på seks pasienter med kankrøse sår.

Et annet behandlingstiltak som ble omtalt jevnlig i *Eyr*, var bruken av igler. I tredje bind finnes et referat fra et fransk tidsskrift om «Middel til at tvinge Igler til at suge Blod». Igler hadde blitt så populære i Frankrike at man etter å ha kjøpt opp «millioner av dem» i Tyskland, vendte seg helt til Norge. På slutten av annet hefte står nemlig en notis (s. 178) om at en igleoppkjøper fra Paris er ventet hit til landet. Det uttrykkes bekymring for at det i neste omgang kan føre til mangel på igler i Norge.

Den første omfattende årsmelding fra Rigshospitalet ble publisert i «Tredie Binds tredie Hefte» (s. 181–229) Her presenteres samlet statistikk for både hovedavdelingen og filialavdelingen, og deretter aktiviteten for hver diagnosegruppe. Gjennomsnittlig liggetid var 51 døgn, fordelt med 41 døgn på hovedavdelingen, som vesentlig behandlet akutte tilstander, og 68 døgn på filialavdelingen der kronikerne, blant annet med veneriske sykdommer, dominerte.

Mange av beretningene fra utlandet handlet om meget spesielle, kuriøse hendelser, personer eller pasienter. Et eksempel finnes i fjerde hefte (s. 292–6) om «Polyphagen Jacques de Falaise». Det dreier seg om en franskmann (f. 1754) som skal ha opptrådt med «polyphagiske Forestillinger», dvs. slukt levende dyr, mynter etc. Mannen begikk senere selvmord ved hengning og ved obduksjon ble det funnet utvidelse både av spiserør og magesekk og mange sår i tarmen. Ettersom mannen fram til døden ikke besværet seg over mageplager, trekkes det på systematisk vis fire, nummererte «vigtige Slutninger»: 1. at magen har en større tilpasningsevne enn man skulle tro, 2. at man tillegger magen for stor sensibilitet, 3. at størrelsen av magen kan bli betydelig, 4. at ulcerasjoner i tarmen ikke nødvendigvis er så farlige som antatt.

Redaktøren(e) viser en sjelden krasshet i omtalen av en bok om «Lægevidenskaben Historie» mot slutten av fjerde hefte (s. 320–31). Det dreier

Figur 38: Klorkalktilberedning. Interessen for desinfeksjon er interessant i en tid før mikrobiologien var utviklet. Men stoffene kunne også brukes som legemiddel. Dette er beskrevet i en artikkel av reservelege Christen Heiberg i Eyr i 1828 (s. 89–102). Denne artikkelen er fulgt av en detaljert omtale av hvordan man tilbereder klorkalk i apotekene, skrevet av provisoren ved Svaneapoteket, Peter Møller (1793–1869), den senere oppfinner av den fortsatt eksisterende Möllers Tran. En «Steentavle» viser prosessen. (Reprofoto: Øivind Larsen)

seg om «det første og hidtil eneste udgivne» skrift om hele legevitenenskapen, endatil skrevet av en ikke-lege, nemlig den danske juristen Gustav Ludvig Baden (1764–1840). Baden har åpenbart hatt store ambisjoner med boken som skal gi en oversikt over de viktigste medisinske teorier og systemer. Anmeldelsen er drepende. Så å si side for side og punkt for punkt imøtegås forfatteren. Og dagens polemiske tone gjenkjennes når anmelderen mot slutten ikke vil «trætte sine Læsere eller spille sin egen Tid med længere at dvæle ved den Badenske Haandbogs Urigtigheder og Ufulkommenheder». Ikke en gang trykkeriet går fri: «...ligesaa liden Ære Forf. har af sit Arbeide, ligesaa liden har Bogtrykkeren (Bogen er trykt i Christiania i H. A. Hjelms Officin af Thorkild Borg) af sit, da Sætningen er daarlig, Sværten slet og Trykningen ussel».

Erste Hefte.

B	E
Bæretning om en betændt Psoasabscess hos et	Eide.
17 Aars gammelt Drengsbarn	1—9.
Oplysning af en for 32 Dage lidet nedfølgel Kvin-	
halversin. Ved Districtslege Hvid	9—10.
Om Bædrækningsret, især for Hospitaler. Ved	
Stabschirurgus Grosch	11—32.
Om Functionerne af forskellige Dele af Pericor- net af D. Esfer	33—39.
Det femte Arterens Bædring for Sænses Sænde	39—44.
Maade at opgaie Blodpletter paa	44—45.
Extractum alcoholicum af Erythroxyl i Parafes	45.
Gammle Middel i Euresis nocturna	45—49.
Lærs Middel imod Incontinentia urinæ, frem-	
draget af Itæmie i Særens Hals	49.
Chloralk af Chlorurnatur paa Frost	49—50.
Værl paa brændte Saar	50—51.
Plumbum phosphoricum i Phthisis	51—52.
En Compositio imod Caries	52.
Sæcle conuulsi imod Hæmorrhagia uteri	52.
Radix scellini palustris imod Cystitis	52.
Djænds Mærbæde ved Pyelomete	52—54.
Slis i Epiglottis til at lindre Smerter af Galeci hillarii	54.
Ruffs Contraindicantia imod Cystirapation af Zygomata c	54—55.
Supervisioner af foldt Band i Tracheitis infan-	
tum	55.

VI.

	Side.
Responsa medica	171—175.
Aankæbte af: Beretning, Betænkning og Indstilling fra Kommissionen til et andet Forsøg de Sindsfælses Kæer i Norge og gjæte Forsøg til deres Forbedring ic	175—186.
Oftentlige Forsamlinger og Beskæftigetheder, Medicinalsaetnet i Norge vedkommende	186—192.
Skeldeberups Legat	186—189.
Andre Forsamlinger	189—191.
Befordringer i 1829	191—192.
Dødsfald i 1829	192.
Døe Subscribenter	192.

Erudie Hefte.

Dagshospitalet i Christiania i Maart 1828 . . .	198-191*.)
Den mildtindige Betselskiftelse i Christiania i Aiktoeraat 1828 . . .	132-136.
Universitetet i London . . .	126-243.
Den medicinske Læge i Abu-Dabel . . .	243-245.
Gaiaca eller Gaiacacoreum . . .	245-247.
Førstelsning af Tredeciantha . . .	247-248.
Et nyt Præparat af Opium . . .	248-249.
Seeselskare imod Driftsildsild . . .	250.
Færdigens Gang Næder . . .	250-251.
Først til Zoo om Anstaltsen af sig til de an- tomiske Theatre i England . . .	251-252.
Responsum medica . . .	252-259.

*) Ved en Søtterfeil ere Siderne fra 210 til 241 satte et Hundrede lavere, end de skulle være.

IV.

Dietæstet imod undertrykkes Hæmmer	55.
Det Støpnemle Rindst imod Eierskæfter	55.
Acidum pyro-ligum i Gastro-enteromacalia	56.
Inddrægtelse af en Brædet Cytos i Hæmorrhagia	56.
uteri	56.
Ammoniac aceticum imod Rindst	56.
Inddrægtelse af fælt Vand i Vena umbilicalis	56.
i Hæmorrhagia uteri	56.
Underbinding over Hævelsen ved Aneurysma ca- rotidis	57.
Antrum auriculæ imod Hæmmer	57.
Ferrum martialicum imod acrose Hæmmer og Gastromacalia infantum	57-58.
Kleins Jærgel til en erstatte Tæbet af Rindst	58.
Om Jærgelens Forhold i Paris	58-60.
Om Jærgelens til Bragdræden ved Rindstet fæstet	60.
Respona medica	60-65.
Samvirkelse af D. R. d. Julius's Beskrivelser over Gælselg-Rindst	66-80.
Enumeratio plantarum horti bot- tanici U. B. F.	80-82.
Prof. C. Emilij Dagbog	82-86.
De sidste Anger og Rættersker Cemmenfæst i Berlin i 1828.	87-91.
Veterinærskolen	91-92.
Offentlige Beskæftigelser og Be- skæftigelsesretter, Medicinalanstalt i Norge vedkommende	93-97.
Det Emuillie Veget	93-94.
Offentliggjættelse angaaende en finstilt Proce	94-96.
Rektat Nægt til Pødsæner af Ett	96-97.

VII

	Libr.
Umedelise af Bibliothek for Kæger for 1828 . . .	254-272.
Rapport sur l'Epidémie à Mar- seille en 1828 par Favart . . .	272-274.
Epidemier i Christiania og Omegn Medicinske Forelæsninger ved det Kgl. Frederiks Universitet i første Halvser af 1828 . . .	274-275. 275-276.
Öffentlige Foreanmeldinger og Be- sindighedsattester, Medicinskefærdig- heds Attestationer, i 1829 . . .	277-279.
Medicinsk Examen i 1829 . . .	279-280.
Pharmaceutisk Examen i 1829 . . .	280.
Befordring i 1829 . . .	280.

Fjerde Hefte.

Røst Beretning om Hattigboldsens Engkjøbsi i Chri- stiania for Maart 1823. Ved Stedehjælper, L.	281—286.
Bemærkninger i Anledning af Jævnførte. Af He- daceren	283—299.
Et mærkeligt Engdomstilfælde i Søstret. Ved Regimentslæge H. Austen	299—306.
Om Udspejlelsen af Liquidum cephalo-spinalis paa de intellectuelt Functioner. Af Wagendie	306—310.
Lifstrænge Sympiotisk	310—315.
Om Celsoforbrænding	315—316.
Et Euforierapport og en Søstred med fuldstændig Mangel af ubændelig Kienstelse	316—318.
Responsa medica	318—322.

Y

	Side.
Befordringer i 1828	98.
Dødsfald i 1828	98.
Lægevidenskabelige Skrifter	98—101.
Til Subscribenterne	101—104.

Undet Hefte.

Det civile Egehaand i Bergen i Aaret 1827 ved	
Dr. Wisbech, Egehaandst. Ang.	105—134.
En betydelig Beskrivelse med forskjellige Sammen-	
ligninger af dege Landene. Ved Adolphus	
Forstegge Hest.	134—141.
Om Indværelsen af Grænelandene paa Norvege	
ind i forskjellige Egehaand. Af D. J. J.	
Forst.	141—146.
Om Dagsligt af Gist hos for lang Tid siden	
Døde.	146—148.
Undersøielsen af Indværelsen paa den offentlige	
Samfund.	148—150.
En ny og siffer Carneideen imod Vandens	
af D. Schmit.	150—157.
Andres Maade af deare Jaler paa	157—159.
Forstegge af forstegge Indværelsen	159—161.
Kent Gist.	161—162.
Om Tilberedning af Oxydel squillæ og Oxydel	
simplex.	162.
Geopelabassim uden Dage og Emag.	163.
Geopelabassim uden Dage og Emag.	163—164.
Emagien efter indværelsen af Geopelabassim	164—166.
En ny Maade af Hæst sig til anstændig Dispo-	
sition.	166—168.
Ege Dage, udsætte i saa Rindere af en Gist-	
fra.	168—171.

VIII.

	Sitt.
Amnelbelse om Arbeidsbetælle af Sveriges Läkare-	
Samfundets Arbejde for 1828	323—331.
Omfængte Foranstaltninger og Be-	
trædningstæller, Medicinalvæsenet i	
Norge vedkommende	332—350.
Underdanig Betæning om Sund-	
hedsvæsenet i Norge	332—344.
Almindelige Regler for Sundhe-	
dens Vedligeholdelse og de Sy-	
ges Pleie	344—347.
Andre Foranstaltninger	347—350.
Det Kgl. Frederiks Universitet i	
Stannings af 1828	350—354.
Medicinske Forelesninger ved det	
Kgl. Frederiks Universitet i ander	
Holssar af 1829	354—352.
Medicinsk Examen i 1829	352—353.
Pharmaceutisk Examen i 1829	353.
Befordringer og Afgang i 1829	353—354.
Giordemberegnen i 1829	354.
Dødsfald i 1829	355.
Lægevidenskabelige Skrifter	355—359.
Noe Subscribenter	359.

Figur 39: Innhold 1829. (Foto: Øivind Larsen)

1829 – Fjerde bind

Fjerde årgang av *Eyr* preges av helsestatistikk og helsetjenesteartikler.

I første hefte rapporterer C.H. Grosch, «stadsconducteur i Christiania» «Om Badeindretninger, især for Hospitaler». Arkitekten Christian Heinrich Grosch (1801–1865), som tegnet de fleste offentlige bygningene i Christiania på begynnelsen av 1800-tallet, fikk som 26-åring i oppdrag fra Righospitalets direksjon å reise til Hamburg via København for å studere badeanstaltene på kontinentet. Hans utgangspunkt var mangelen på slike anstalter i Norge, i særdeleshet knyttet til hospitalene. Som så mange andre artikler, rapporter og reisebeskrivelser i *Eyr* er også denne forbilledlig disponert. Grosch har studert sju forskjellige badeinnretninger og kan fortelle at de alle har tre ting felles; lokalene, badekarene og vannbeholderne. Beskrivelsen er saklig og nøktern hele veien gjennom.

Annet hefte i 1829 åpner med en beretning om «Det civile Sygehus i Bergen i Aaret 1827» ved Chr. Wisbech (1801–1869). På samme måte som den første årsberetningen for Righospitalet, er det en grundig, omfattende beskrivelse av aktiviteten delt inn diagnose for diagnose. Redaktørene var åpenbart takknemlige for slike bidrag: «Det har været Redactionen særdeles behageligt at modtage denne Beretning om Virksomheden i anførte Sygehus og sammes Resultater, og vi kunne ikke afholde os fra her at gjentage et i dette Tidsskrift forhen (*Eyr* 1828;3:182) yttret Ønske, at alle Rigets Sygehuse vilde bearbejde de Materialer, de dem betroede Stiftelser frembyde, og lade dem ved Trykken bekjendtgjøre.» Likevel supplerer de med noe kritikk for manglende opplysninger om middelliggetid og kostnader.

Kanskje den manglende økonomiske oversikten fra Bergen var årsak til at beretningen om Righospitalets aktivitet i 1828 (s. 193–231, feil paginering) var utstyrt med ni detaljerte sider om omkostningene ved hospitalet? Det ble bemerket at det i 1828 var behandlet 879 pasienter, 12 færre enn i 1827. Til gjengjeld kom det nå pasienter fra flere steder i landet, ja endatil fra Sverige. Og den kliniske undervisning var økt sammenliknet med året før. Liggetiden var gjennomsnittlig 38,5 døgn ved hovedavdelingen og 64 døgn ved filialavdelingen.

Årets siste hefte ble innledet med «Kort Beretning om Fattigvæsenets Sygehuus i Christiania for Aaret 1828» (s. 281–99). Det mest interessante med denne artikkelen er redaktørens sammenlikning av resultatene ved Fattigvæsenets Sygehuus og Righospitalet (se kapittel 10, s. 182).

Samme hefte ble avsluttet med en 13 siders beretning om «Sundhedsvæsenet i Norge» (s. 332–44). I virkeligheten er det mer en oversikt over sunnhetstilstanden enn over sunnhetsvesenet. Konklusjonen er omtrent som i vår tids helseoversikter, at helsetilstanden stort sett er god og «at

Figur 40: Trepanasjonssett. I det som tidligere het Universitetets kirurgiske instrumentsamling og som nå er en del av MUV – Museum for undervisning og vitenskapshistorie i Oslo, var det utstyr til bruk i undervisningen. Det man finner der, gir en pekepinn om hvilke ferdigheter man i Universitetets første tid forventet hos de uteksaminerte kandidatene. Her sees et trepanasjonssett, pakket i et etui for enkel oppbevaring og transport. (Foto: Øivind Larsen 1966)

Sygdomme sjelden ere hyppige». Forskjellen på nå og da handler blant annet om ernæring. Mens overvekt er vår tids problem, var den viktigste helsetrussel den gang underernæring når avlingene slo feil, og «...naar Almuen maa tyie til mindre tjenelige Fødsmidler». Den mest utbredte sykdom i befolkningen angis å være nervefeber, langt senere vist å skyldes infeksjon med *Salmonella typhi* (tyfoidfeber).

Av det vi kan kalle basalfagsartikler, var det i første hefte en artikkel om ørets anatomi (s. 33–39) og i fjerde hefte en artikkel om spinalvæskens innflytelse på «de intellectuelle Functioner» (s. 306–310). Rettsmedisinen ble ivaretatt med artikler om «Maade at opdage Blodpletter paa» (s. 44–48) og «Om Opdagelse af Gift hos for lang Tid siden Døde» (s. 146–148), begge basert på franske publikasjoner i *Révue médicale* og *Archives générales*.

«Meel på brændte Saar» (s. 50–51) og «En ny og sikker Curmethode imod Bændelorm» (s. 150–157) var blant de terapeutiske anbefalingene i fjerde bind.

Samfunnsmedisinen var representert ved et sammendrag av en serie på tolv forelesninger over «Fangepleien og Fængslers og Fangers Forbedring» som dr. N.H. Julius holdt i Berlin i 1827 (s. 66–80). Fængselsvesenet var som kjent en av Frederik Holsts store faglige interesser. Med henvisning til *Archives générales de Médecine* refereres det (s. 148–150) en undersøkelse av sammenhengen mellom utdanningsnivå og dødelighet i Frankrikes «85 Departementer». Jo flere skoleelever, jo færre dødsfall. Konklusjonen var klar, nemlig at «Folkeunderviisningen .... ikke har en mindre Indflydelse paa den offentlige Sundhed, end paa Nationernes Industrie og Rigdom».

Blant bekjentgjørelsene i annet hefte (s. 186–9) var en kunngjøring om opprettelsen av Skjelderups legat. Professor (og *Eyr*-redaktør) Mikael Skjelderup, solgte sin samling av anatomiske og patologiske preparater til universitetet for 1 000 spesiedaler og bestemte at kjøpesummen ikke skulle utbetales, men forrentes, og at det etter Skjelderups død skulle tildeles støtte til en trengende medisinstudent.

I tredje hefte anmeldes 1828-årgangen av *Bibliothek for Læger* som bestod av fire hefter og til sammen 468 sider (s. 254–272). Det danske tidsskriftet var da nylig slått sammen med tidsskriftet *Hygea* med Carl Otto (1785–1872) som redaktør. Den detaljerte anmeldelsen over 19 sider viser likheten mellom *Bibliothek for Læger* og *Eyr* både i struktur og innhold. Anmelderen (dvs. redaktøren) er særlig imponert over seksjonen «Lægevidenskabelige Opdagelser og Nyheder» i det danske tidsskriftet, og merker seg at ikke bare europeiske, men også nordamerikanske tidsskrifter refereres.

1830 – femte bind

«Skjevhet i Ryggen» var tema for en av de tre prøveforelesningene Christen Heiberg (1799–1872) holdt for den medisinske doktorgrad. Forelesningen åpnet første hefte av femte årgang (s. 1–23). Christen Heiberg, populært kalt «Christen kniv», var en av de mest profilerte norske leger på 1800-tallet. Han har satt mer enn medisinske spor etter seg i hovedstaden. Han bygget sin privatbolig ved Karl Johans gate i 1844, og sørget for at tomtene på den andre siden av gaten ble innkjøpt for å sikre utsikten. Slik sikret det som i dag er Grand Hotel, seg mot bebyggelse på Eidsvollss plass. Heiberg hadde også en fornem sommerbolig på Tøyen, «Heibergløggen», et av hovedstadens første hus i sveitserstil. I dag er det pietetsfullt restaurert som Heibergløggen barnehage med adressen Økernveien 4 (34).

Annet hefte samme år åpnet med en oversikt over «Det civile Sygehuus i Bergen i Aaret 1828». Forfatteren av denne oversikten var Christen Heibergs nære venn og kollega Christian Wisbech (1801–1869). Seks år tidligere var de to sammen på en lengre studiereise til medisinske læresteder i

1830

Innhold.

Første Hefte.

	Side
Om Effektivitet i Kægen. En Præfatorerklæring af Victor L. M. Chr. Heiberg	1-23.
Om de giftige Hattemagerhefter og deres Indflydelse paa Sundheden. Ved D. J. Reich	23-30.
Om det svedeffure Chinins Forfallning	31-33.
Om de Beskrivelser, som de civiliserede Staters bedste sigeende Befolkning i de nyere Aar har givet. Ved Professor C. L. Klose	34-46.
Sonderetvise af Achillesenen og den derved anvendte Curmetode af Professor Harnet	46-49.
Slindesaghet med Hæng til Nord	49-51.
Om Stammens Natur og Helbredelse. Ved D. McCormack	51-53.
Koldt Vand og Bis imod Mandkræft	54-56.
Om Broms Tilberedning og Egenskaber	55-57.
Brom imod Ektophiser og Eczema	58.
Forgiftning ved Scabietum, hvorpaa fulgte Scabietum artificialis	59-60.
En egen Behandling af Polypet, Balsambalsket og andre Hævelser	61-63.
En Fistula aërea, forbunden med en Kluffelse af Kæben, uden at Tænen til tale var tabt	63-64.
Bemærkning ved Galactinifus som Kægens for Chinabark	64-65.
Et eget Præparat af Chinabark	65-66.
Coarctatus Cindolin den foretraktes for det svedeffure Chinin	66-67.

Tredie Hefte.

Nagelspitale i Christiania i Aaret 1829	197-236.
Den midlertidige Besættelse i Christiania i Aaret 1829	236-239.
En langvarig Eghed i den ene Underextremitet, der gjorde Amputation af Kæben nødvendigt. Ved Districtslege Jensen	239-245.
Alte eller Altfors i Sverige	245-249.
Tæpning i Hydrocephalus	249-250.
Ansamling af Materie i det forreste Mediastinum, i hvilken Aarsag Operation	250-251.
Om Chininfæne, især det svedeffure, ved Hartell	252-253.
Liquor ammonii benzoici, et nyt Lægemiddel, anbefalet af Hartell	253-260.
Om Sublimatbide ved Wedekind	260-264.
Efter imod Pesten	264-266.
Veitfæstet Morphem imod Totanus traumaticus	266-267.
Kolde Omslag imod frostfulde Plændetænder	267-268.
Et Lægemiddel imod Koldfeber	268-269.
Siden Helbredelse af Koldfeber	269.
Responsa medica	269-283.
Anmeldelse af: Billedet for Aaret 1829	283-287.

Andet Hefte.

Det civile Egehus i Bergen i Aaret 1828 tilføjet en Veltrivelse over denne Stiftelse	97-127.
Om Tryk af Høvelens Lær	127-143.
Om den rationelle Behandling af Prof. W. Kist	144-151.
Et Par sammensatte Tællingstænger	151-153.

Fjerde Hefte.

Om Hævelsen. En Præfatorerklæring af Districtslege D. J. J. Hiert	293-308.
Marcelle Tillæde efter Vid i Kigene. Ved Districtslege J. Stead	308-313.
Om Skærsen som blodigende Middel i. Ved Districtslege Hæerty	313-319.
Bemærkning over Hernia musculares. Ved Wallard	319-320.
Om et nyt Slags Hernia inguinalis	320-323.
Om blindeffort Bræstmær, af en allerede fremtrædt Alder, erholder sit Gns ved Danneisen af en kunstig Pusille. Ved James Wardrop	323-326.
Marcelle Tillæde af Parvula erratica eller Uroplania	327-330.
Om Lidelsen, Phosphorhiseren Fævier Chæbert	330-336.
Om Ugenstændigheden af Parvula erratica i Urogenital	337-340.
Om Waden, hvorpaa det Cistaltiske Instrument til Kisthætte er forandret og simplificeret af D. Wenzel	341-346.
Overførsel imod Forgiftning af Iocanabæret	346-347.
Enkelthed i det nordvestlige Amerika	347-348.

Side

Nagelspitale i Christiania	67.
Preis paa Chininspreparat	68.
Et Handelsbælskabet med Tager	68.
Responsa medica	68-77.
Anmeldelse af: Offentlige Foranstaltninger og Forskellige Læger, Medicinalbælsket i Norge vedkommende	77-82.
Inspræktion for Stadsphysikus i Christiania	77-82.
Anmærkninger deril	82-84.
Andre Foranstaltninger	84-85.
Antallet af Læger i Norge	85-88.
Børnefødsel i Drammen og Christiania	88-89.
En paa Gaarden sendte Hævel i Sande Sog, i Jærløber og Laurvig Amt, udrubt nerves Læger	90-92.
Antallet af Vaccinere i Norge i Aaret 1829	92-93.
Befordringer i 1829	93-95.
Disputationer ved det Kgl. Frederiks Universitet i Aaret 1829	95-96.
Lægevidenskabelige Skrifter, udkomne i 1828 og 1829	96.

Side

Offentlige Foranstaltninger og Forskellige Læger, Medicinalbælsket i Norge vedkommende	288-290.
Medicinsk Examen	290.
Befordringer	290-291.
Lægevidenskabelige Skrifter	291-292.
Nye Subsidier	292.

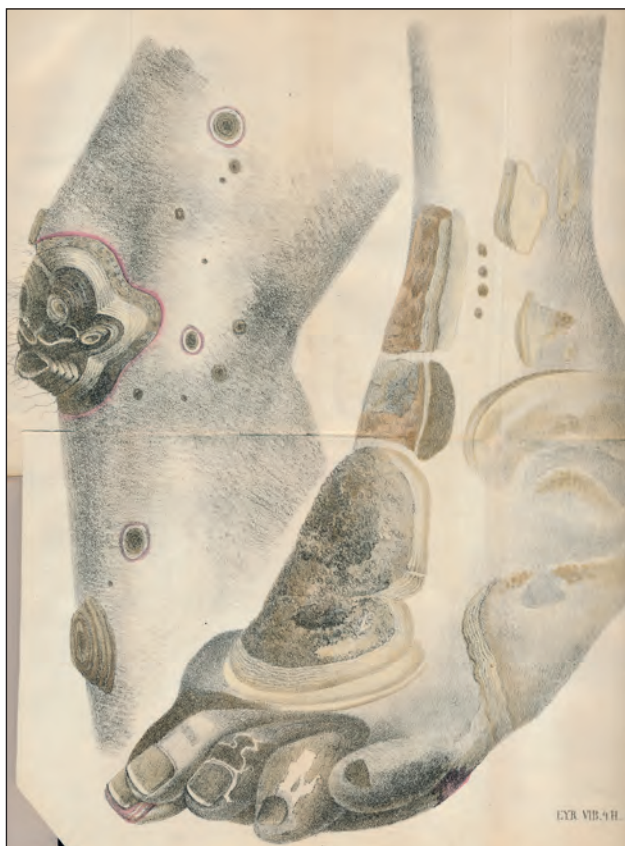
Side

Om et tiende Søangreb af Hælsens Tilstand	153-155.
Betredelig Beskæftigelse af Land uden paastående Død	155-157.
Uddrag af Lænder ved et 75aars Dling	157-160.
Tredie Japan, et nyt Middel imod Ringorme	160-162.
Omverdel af overordentlig Stærke	162-163.
Omverdel af Chlor imod Mandkræft	163-164.
Oleum citri æthereum imod Sienfagdomme	164-165.
Fugus humatodes i Tungen, erklæret ved	165.
Bemærkninger om Induratione telm cellulosa neonatorum	165-166.
Mosa chinola	166.
Secale cornutum imod Koldfeber	166-167.
Cuprum carbonicum imod Frostfælg	167.
Diffenbachs Forlag med Transfusionen	167-168.
Tartarus emeticus til at frembringe en abhængig Inflammation	168.
Medicinsk Morphem imod Koldfeber	168.
Omverdel imod Koldfeber	168.
Braxera antelmintica imod Vanderm	169.
Trædel som Lægemiddel	169-170.
Omverdel imod Hævelsen	170.
Omverdel til at udføre Operationer uden Emerte	170.
Responsa medica	171-173.
Anmeldelse af: Medicinalart for Norge, som er gældende fra 1. Februar 1830	173-183.
Indtil Videre	174-183.
De bedste Læger og Naturforskeres Sammentrakt i Heidelberg i 1829	183-192.
Offentlige Foranstaltninger og Forskellige Læger, Medicinalbælsket i Norge vedkommende	193.

Side

Middel imod Koldfeber	348-349.
Om Læse	349-350.
Ferrum candens imod Sienfagdomme	350.
Middel i Coarctate i Automelien og i Cindolin	351.
Stramonium imod Rumpel	351.
Liquor ammonii caustici imod Kold	351.
Responsa medica	352-362.
Anmeldelse af: Die Koldfeber eller das Scandinauische Cephaloid. Von Prof. D. Hærsfeld	363-365.
Offentlige Foranstaltninger og Forskellige Læger, Medicinalbælsket i Norge vedkommende	366-391.
Nyt Schema for Lægerens særlige Medicinalberetninger	386-387.
Anmærkninger deril	388-389.
Andre Foranstaltninger	389-391.
Det Kgl. Frederiks Universitet i Christiania af 1829	391-392.
Medicinsk Foranstaltninger ved det Kgl. Frederiks Universitet i andet Hælsar 1830	392-393.
Pharmacus Examen i Norge i 1830	393.
Overmoderexamen i Norge i 1830	394.
Befordringer og Afgang	394-395.
Lægevidenskabelige Skrifter	395-396.

Figur 41: Innhold 1830. (Foto: Øivind Larsen)

Figur 42: «...en særegen Form af Lepra». I rapporten om Rigshospitalet for 1830 (Eyr 1831;6:177–219) står det på side 209 om et bemerkelsesverdig tilfelle av hudsykdom som er diagnostisert som lepra. Dette er senere utdypet i en egen artikkel (93). Her hører vi om den 38 år gamle fattige arbeidsmann Ole Evensen fra Bærum som hadde et stygt hudutslett kombinert med leddsmerter. Denne artikkelen er ledsaget av et farge-steintrykk (!). Det var for øvrig siste gang Eyr publiserte en slik kostbar illustrasjon. (Reprofoto: Øivind Larsen)

Europa (58). Wisbech kunne berette at sykehuset i Bergen ble etablert allerede i 1754, men at det lenge hadde vært vanskelig å drive det på grunn av pengemangel. I 1828 ble det imidlertid behandlet 385 pasienter med en gjennomsnittlig liggetid på 46,5 dager. Wisbech kunne melde at av de 385 var 300 blitt helbredet, mens kun fem ble utskrevet uhelbredet og 29 var døde. 51 pasienter var fortsatt inneliggende ved årets utgang.

Spissartikkelen i tredje hefte var årsmeldingen fra Rigshospitalet for 1829 (s. 197–236), og fjerde hefte åpnet med en prøveforelesning om halvblindhet av Jens Johan Hjort (1798–1873) (s. 293–308). Amaurosis dimidiata, hemianopsi, beskrives som en sjelden tilstand, og Hjort har selv kun sett tre pasienter med halvblindhet. Hos alle tre har synsforstyrrelsene vært episodiske og kortvarige og ledsaget av svimmelhet eller andre nevrologiske symptomer. En av pasientene, en jente på 16 år hadde halvsidig hodepine i forbindelse med anfallene, og hos alle de tre pasientene er migrene en sannsynlig diagnose slik vi ser det i dag.

Et typisk eksempel både på bruken av utenlandske kilder og bredden i temaene er artikkelen «Om de Bekymringer, som de civiliserede Staters steds stigende Befolkning i de nyere Tider har opvakt» (s. 34–46). Den demografiske utvikling ble beskrevet av professor Karl Ludwig Klose (1791–1863) i Breslau, basert på en artikkel i *Henkes Zeitschrift f. d. Staatsarzneykunde*. Det virker nærmest som en direkte oversettelse fra tysk. Utgangspunktet var en beregning av at folketallet i Europa, forutsatt en stabil fødsels- og dødsrate, ville fordobles i løpet av 50 år. Forfatteren drøfter «Ligevægten imellom Menneskeslægtens Behov og Jordens Produktivitet». Han har liten tro på at befolkningsøkningen vil reduseres ved at «Sædeligheden vil have ... Herredømme over Sandseligheden», men er likevel lite bekymret for framtiden og har tro på naturens evne til selvregulering.

Blant bekjentgjørelsene i 1830 var instruksene for Stadsphysicus i Christiania (s. 77–85). Mandatet, som var hentet fra en tilsvarende instruks i København, var omfattende. «Stadsphysicus har i Almindelighed at paasee Udførelsen af Alt hvad der kan tjene til at vedligeholde og Befordre Sundhed ibland Stadens Indvaanere».

1. oktober 1829 var antallet leger i Norge 123 (s. 85–88). Legetettheten ble beregnet til én lege per 9 000 innbyggere, basert på en folkemengde på 1,1 millioner. En økning på bare tre leger i løpet av to år betød at legetettheten var blitt redusert og konklusjonen var at «Norge har saaledes fremdeles et alt for ringe Antal af Læger».

Siste hefte (s. 386–387) ble avsluttet med et pålegg til alle leger om «... aarlige Beretninger om Medicinalvæsenets tilstand» med mer detaljert forklaring på hvordan dette skulle gjøres. For myndighetene må *Eyr* ha vært en viktig informasjonskanal til leger.

1831 – sjette bind

Serien med sykehusrapporter fortsatte i sjette bind med en 12 års oversikt fra Bradsbergs Amts Sygehus ved Hans Munk (1770–1848) i første hefte (s. 1–14), Det civile Sygehuus i Bergen i 1829 ved Chr. Wisbech i andre hefte (s. 81–111) og Rigshospitalet i 1830 i tredje hefte (s. 177–219). Som vanlig var rapporten fra Rigshospitalet usignert, noe som sannsynliggjør at redaktør Frederik Holst var forfatter. Denne rapporten fra Rigshospitalet og fra Den midlertidige Fødselsstiftelse i Christiania ble etterfulgt av et debattinnlegg om fordeler og ulemper ved sykehussammenslåing som nesten kunne vært skrevet i våre dager (s. 224–46). Debattinnlegget var signert av Holst og bærer den lange tittelen «Har Agershuus Amt vundet eller tabt, ved at affstaae sit Sygehus med Inventarium til Rigshospitalet og i dette at indlægge sine af venerisk Syge, Radesyge og andre chroniske

1831

Indhold. Første Hefte. Om Brædderens Aants Engenhans i de sidst forløbne 12 Aar. Med fem Tabeller. Ved Landshygehus, Ridder, D. H. Munk . . . . . 1-16. Om Mechanismen ved Aandedrættet hos Høstene. Ved Florens . . . . . 17-19. Om Regles (sa kaldte Indgrebene i Riedet (Incarnatio unguis). . . . . 19-23. Om Landernes Vedligeholdelse . . . . . 23-25. Om Kuldens Indflydelse paa Dødeligheden blandt færdige Børn . . . . . 25-27. Om Stemmens Ansigter og Behandling. Ved Hervej de Chogou . . . . . 27-33. Medat, et nyt Hægemiddel . . . . . 29-31. Kaam, ogsaa et nyt Hægemiddel . . . . . 31-32. D. Parisers betydelige Indflydelse om Pæren . . . . . 32-33. Om Stemmens Mechanisme . . . . . 33-34. Extraction æthereum squinum antoniæ imed Dm 34-35. Villakenna, anvendt i Form af Reg imed Kugleindstøt 35-36. Bevis for Krafts Samfund . . . . . 36. Dødsfald i enkelte Familier . . . . . 36. Karotidarterne, som Kærlig til Delirium tremens 37.	IV Side. Om medicinske Anvendelse . . . . . 37-38. En ny Behandling imed Vandelorm . . . . . 38. Kardet Bemald til Vesicætoriers Forbindning . . . . . 39. Kanphit Ammonium paa Eit af Hverst, Bier og imed Glæde . . . . . 39. En i Hægenen drægtelig Røde at sybere Jæter paa 39-40. Forholdet af Medicinalpersoner til Indvænerne i Preussens i 1827 . . . . . 40-41. Responsa medica . . . . . 41-44. Ameltdelse af: De Lydte Naturforskeres og Kægers Sammentomst i Hamborg i 1830, med Anmærkninger af Ameltderen . . . . . 44-51. Oftentlige Foranstaltninger og Beskrivelse af Medicinalpersoner i Norge vedkommende . . . . . 52-66. Underdanig Beretning om Sundhedsstaten i Norge for 1828 . . . . . 52-59. Ligefordel for 1829 . . . . . 59-66. Anvisning for Almuen til at forrekomme Engdemme af fugtige, vunde og færdige Kærsæters Brug . . . . . 67-72. Op Forordet for Norge med Anmærkninger . . . . . 72-75. De Medicinalpersoner for 1830-1833 berettede Sammen med Anmærkninger . . . . . 75-77. Andre Foranstaltninger . . . . . 78-79. Pharmaceutisk Examen i 1830 . . . . . 79. Beskrivelser og Udgang i 1830 . . . . . 79-80. Dødsfald i 1830 . . . . . 80.	V Under Hefte. Side. Det civile Engenhans i Bergen i Aaret 1829. Ved Chr. Wiidich, Engenhans Læge . . . . . 81-111. Bidrag til Diagnostik og Pathogenien af Eutera-tionen i Lærmakalen. Ved D. L. Risse i Potsdam . . . . . 112-134. 358 Petter Vand, i 15 Maanedes og 5 Dage afstøpede af En af Vaterst i Underlivet lidende Kone. Ved Professor D. Holst . . . . . 135-137. Deviation af Menstrua . . . . . 137-140. Blødet af enhver Dyreraces indeholder et eget ar-matist Etof . . . . . 140-143. Om den i Handelen forekommende Khabarber. Ved D. Dan . . . . . 143-146. Forreder kan man komme til Kundskab om Forrederens Aen for Høstet og hvorvidt kan Kønnet be-skrives allerede ved Undersøgelsen? Af D. Le-menhard i Preusslan . . . . . 146-147. En ny Behandlingsmaade af dybe og ufulde Saar. Af K. A. Stafford . . . . . 148-149. Om Anvendelsen af dyrt Køl i Kierelkædder . . . . . 149-150. Om Svovelsyre til anatomiske Præparaters Opbe-varing . . . . . 150-151. Om et færdig Chinins Bitterhed . . . . . 151-152. Det Hamborgske algermeine Kantenhaus. Ham-burg. 1830. 4. . . . . 152-167. Om det i Stockholm bemærkede færdige Branden i 167-168. Hvorvidt kunne Fremmede ansettes til Kæger i Norge? 168-171.
IV Side. Om medicinske Anvendelse . . . . . 37-38. En ny Behandling imed Vandelorm . . . . . 38. Kardet Bemald til Vesicætoriers Forbindning . . . . . 39. Kanphit Ammonium paa Eit af Hverst, Bier og imed Glæde . . . . . 39. En i Hægenen drægtelig Røde at sybere Jæter paa 39-40. Forholdet af Medicinalpersoner til Indvænerne i Preussens i 1827 . . . . . 40-41. Responsa medica . . . . . 41-44. Ameltdelse af: De Lydte Naturforskeres og Kægers Sammentomst i Hamborg i 1830, med Anmærkninger af Ameltderen . . . . . 44-51. Oftentlige Foranstaltninger og Beskrivelse af Medicinalpersoner i Norge vedkommende . . . . . 52-66. Underdanig Beretning om Sundhedsstaten i Norge for 1828 . . . . . 52-59. Ligefordel for 1829 . . . . . 59-66. Anvisning for Almuen til at forrekomme Engdemme af fugtige, vunde og færdige Kærsæters Brug . . . . . 67-72. Op Forordet for Norge med Anmærkninger . . . . . 72-75. De Medicinalpersoner for 1830-1833 berettede Sammen med Anmærkninger . . . . . 75-77. Andre Foranstaltninger . . . . . 78-79. Pharmaceutisk Examen i 1830 . . . . . 79. Beskrivelser og Udgang i 1830 . . . . . 79-80. Dødsfald i 1830 . . . . . 80.	V Under Hefte. Side. Det civile Engenhans i Bergen i Aaret 1829. Ved Chr. Wiidich, Engenhans Læge . . . . . 81-111. Bidrag til Diagnostik og Pathogenien af Eutera-tionen i Lærmakalen. Ved D. L. Risse i Potsdam . . . . . 112-134. 358 Petter Vand, i 15 Maanedes og 5 Dage afstøpede af En af Vaterst i Underlivet lidende Kone. Ved Professor D. Holst . . . . . 135-137. Deviation af Menstrua . . . . . 137-140. Blødet af enhver Dyreraces indeholder et eget ar-matist Etof . . . . . 140-143. Om den i Handelen forekommende Khabarber. Ved D. Dan . . . . . 143-146. Forreder kan man komme til Kundskab om Forrederens Aen for Høstet og hvorvidt kan Kønnet be-skrives allerede ved Undersøgelsen? Af D. Le-menhard i Preusslan . . . . . 146-147. En ny Behandlingsmaade af dybe og ufulde Saar. Af K. A. Stafford . . . . . 148-149. Om Anvendelsen af dyrt Køl i Kierelkædder . . . . . 149-150. Om Svovelsyre til anatomiske Præparaters Opbe-varing . . . . . 150-151. Om et færdig Chinins Bitterhed . . . . . 151-152. Det Hamborgske algermeine Kantenhaus. Ham-burg. 1830. 4. . . . . 152-167. Om det i Stockholm bemærkede færdige Branden i 167-168. Hvorvidt kunne Fremmede ansettes til Kæger i Norge? 168-171.	VIII Side. Antallet af Læger og Studenter ved de Lydte Uni-versiteter i Aaret 1828 . . . . . 365. Det medicinske Selskabs i Christiania . . . . . 365-367. Ameltdelse af: Oftentlige Foranstaltninger og Be-skrivelse af Medicinalpersoner i Norge vedkommende . . . . . 367-381. Andre Foranstaltninger . . . . . 380-381. Det Kgl. Frederiks Universitet i Slut-ningen af Aaret 1830 . . . . . 382. Medicinske Foranstaltninger ved det Kgl. Frederiks Universitet i andet Halv-saar af 1831 . . . . . 383. Stortemøderne i Norge i 1831 . . . . . 384. Beskrivelser og Udgang i 1831 . . . . . 384-385. Stiftelse fra Batterisbjergs Egger, Overlæge ved Christianfands Læran-stalt . . . . . 385-388. Kærlig. Kundt. - Arbejd . . . . . 388-389. Nyere Skrifter om Cholera . . . . . 389-392.

Figur 43: Innhold 1831. (Foto: Øivind Larsen)

Figur 44: Blodigle. Behandling med igler var vanlig. Her er eksempel på en blodigle som suger seg fast i huden. (Foto: Øivind Larsen 1991. (94))

Hudsygdomme angrebne Personer?». Bakgrunnen for det 22 siders innlegget var en anonym artikkel i *Patrouillen*, et blad som ble utgitt i Christiania av den dansk-norske forretningsmannen og politikeren Ludvig Mariboe (1781–1841) fra 1824 til 1832. Artikkelen må ha sådd tvil om hvor hensiktsmessig det var at pasienter fra Akerhus ble overført til Rigshospitalet. Holst argumenterte sterkt for at Akerhuus Amt i de 4 ½ år som hadde gått «...hverken i oekonomisk eller andre Henseender, har tabt, men alene vundet ved at inlægge sine Venerisk Syge, Radesyge og andre chroniske Hudsygdomme angrebne Personer i Rigshospitalets Filialavdeling, at det følgende ikke har Grund til at være utilfreds med Foreningen...»

I 1831 hadde Michael Skjelderups sluttet som redaktør av *Eyr*. Det forklarer nok at den rettsmedisinske spalten *Responsa medica*, som hadde forekommet i samtlige hefter de første fem årene, forsvant etter første hefte. Riktignok kom det en rettsmedisinsk vurdering av en kvakksalversak i første hefte i 1832 (*Eyr* 1832;7:54–68), men ellers var denne tradisjonen slutt.

Blant de kliniske emnene som ble omtalt i sjette bind, var inngrodd negler, behandling av stamming, lepra og behandling av «vandskræk» (rabies). Det som må ha vært den første debatt om utenlandske leger i Norge, ble publisert i andre hefte (s. 168–71).

Interessen for det kuriøse viser seg også i denne årgangen. Fjerde hefte begynte med en «Beskrivelse over et menneskeligt Misfoster uden Hoved, Hals og Arme». Det var medisinstudenten Johan Fritzner Heiberg (1805–1883), en yngre bror av Christen Heiberg, som beskrev et misdannet foster, født i Trøndelag i 1830 (s. 281–91). Beskrivelsen var tidligere opplest i Det medicinske Øvelsesselskab i Christiania. Det var en vitenskapelig forening som ble stiftet av medisinstudentene i 1829, og der medlemmene hvert halvår skulle levere en avhandling som senere ble opplest (s. 365–7). Med henvisning til *The Lancet* ble det i samme hefte referert til et annet spesielt tilfelle, nemlig en navngitt, kinesisk bonde på 32 år som skulle ha fått fjernet en abdominaltumor på 56 pund, dvs nesten 28 kilo (s. 342–5).

Det viktigste i *Eyrs* sjette årgang var likevel de mange og grundige omtalene av kolera (se kapittel 7). Oppmerksomheten omkring denne sykdommen var et uttrykk for hvor alvorlig man tok trusselen fra den skremmende epidemien som herjet rundt i verden og stadig kom nærmere. Norge forberedte seg åpenbart på kolerautbrudd. Det ble endatil nedsatt en egen Centralcommission med fem medlemmer, inkludert Frederik Holst, som skulle «...undersøge og foreslaae alle de yderligere Foranstaltninger, der saavel i Almindelighed maatte eragtes nødvendige, for at afværge Smittens Indtrængen i Norge, som for at foreslaae, hvad der, saafremt dette uheldige Tilfælde skulde indtræffe, bør foranstaltes, for at hindre dens Udbredelse med Videre, som dermed staaer i Forbindelse.».

1832 – sjuende bind

Første hefte av *Eyrs* sjuende årgang er preget av kliniske emner. Så vel i innhold, som i kilder og språkform er heftet karakteristisk for deknningen nettopp av praktisk medisin. Uvanlige observasjoner presenteres. De første tre artiklene er originale, norske kasuistikker, fra henholdsvis Aalesund, Modum Blaafarveværk og Sogn. Det som beskrives er «Et høist mærkeligt Sygdomstilfælde», «Et vanskabt Pigebarn» og «Et Misfoster». Senere i samme hefte følger en rekke referater fra franske, tyske og et skotsk tidsskrift. Titlene på disse referatene også tidstypiske: «Om Pulsaarenes Omvridning», «Om den forholdsmaessige Nytte af forskjellige Stæroperationer», «Om Skjælens Aarsager og Behandling» og «Om den endermiske Methode». Ikke mindre enn 18 artikler i 1832-årgangen hadde titler som begynte med «Om...»

Annet hefte åpner med en artikkel om duodenum (s. 91–118). Forfatteren er C.D. Yeats og den opprinnelige engelskspråklige versjonen ser ut til å ha vært innom det tyske *Horns Archiv* før den endte i *Eyr*. I denne

1832

Indhold. Første Hefte.		IV		V	
Et høist mærkeligt Eggdomstilfælde hos flere Sødfæ- de. Ved Districtslæge Jensen i Aalefund . . . . . 1-8. Beskrivelse af et vanskeligt Pigebarn. Ved Districts- læge Krentz paa Nærum . . . . . 9-12. Et Misfoster med en færgen Dannelse af Urinveie og Hæfedele. Ved Districtslæge Jstad i Sogn . . . . . 12-13. Peterskille til at adbrude Efterbøden. Ved den Samme . . . . . 13-14. Om Dampbade især til Brug ved Behandlingen af Cholerafege . . . . . 14-22. Om Pulsarens Omvinding, som bløddilende Mid- del. Ved Thierø og Amussat . . . . . 32-35. Om den forbedringsrige Virke af forskellige Stærke- rationer. Ved Dugds . . . . . 36-40. Om Choleus Nærføgel og Behandling. Ved Kossfi . . . . . 40-43. Roget Mere om Carruets Maade at skelne imellem Blod af forskellige Dyreracer . . . . . 43-44. Om den endemiske Metode. Ved Lambert . . . . . 45-48. Om Tilberedelsen og Anvendelsen af Lactucarium eller Lactuca Opium . . . . . 48-50. Til Behandlingen af Cholera . . . . . 50-54.		Responsa medica. Henrik Mieling . . . . . Side 64-68. Anmeldelse af: Årberetelse om Sverigs Våfars-Edd. Sverigs Arbeten for 1829 . . . . . 68-73. Rapport sur le Cholera-Morbus par Moreau de Jonnes . . . . . 73-75. Øfentlige Forenælinger og Beskrivelser gjældende Medicinalvæsenet i Norge kommande . . . . . 76-85. Forenælinger i Anledning af Cholera . . . . . 76-79. Andre Forenælinger . . . . . 79-85. Om de Færdigheder, der i Anledning af Chole- ra haves ligesom i Andertime i Norge . . . . . 85-87. Medicinsk Examen ved det Kongl. Fre- deriks Universitet i 1831 . . . . . 88-89. Pharmaceutisk Examen . . . . . 89. Befordringer . . . . . 89. Rapport fra Liebt og Conradt . . . . . 90. Dødsfald. Kjøbmand Kaa . . . . . 90.		Om Identiteten af Bernefege og Kædfege . . . . . Side 142-144. Om en fornyet Meddelighed for Kædfege og dens Forsøg til Meddelighed for Bernefege . . . . . 145-147. Tilberedning af et nærende Stof af Elden . . . . . 147-149. Om Elden som Lægemiddel . . . . . 149-151. Sæker, Planter, et Medgift imod giftige Dyrer Vid . . . . . 151-152. Valset Væde til Søes Behandling . . . . . 152. Stemmenimantur imod Hovedpine . . . . . 152-153. Stemmenimantur . . . . . 154. Færdigheder af Underviser, Forbrøder og Læderfæge i England, Skotland og Island . . . . . 154. Antallet af Læger i Forenæ . . . . . 155. En Meddel til Brug ved det anærmiske Studium . . . . . 155. Anmeldelse af: Øfentlige Forenælinger og Be- skrivelser, Medicinalvæsenet i Norge vedkommande . . . . . 156-158. Underdanig Beretning om Sund- hedsstaten i Norge for 1830 . . . . . 166-171. Om Smaltesnesens Ansigelses . . . . . 171-175. Forenælinger i Anledning af Cholera . . . . . 175-180. Andre Forenælinger . . . . . 180-182. Veirer og Conradts Virke til Hamburg . . . . . 182-185. Medicinske Forenælinger ved det Kgl. Frederiks Universitet i første Halv- aar af 1832 . . . . . 186. Befordringer i 1831 og 1832 . . . . . 187. Dødsfald, ter Kædfege. - Væ- de. - Hæfede. - Jensen . . . . . 187-188.	
Andet Hefte.		VI		VII	
Dragskifter over Tusendum af D. H. D. Deits . . . . . Side 91-118. Om Cholera i Indien . . . . . 118-124. Beskrivelse af Central-Sundhedsstaten i Ten- dos angaaende Forenælinger imod Cholera . . . . . 125-136. Om Cholera, som deslættende Midel . . . . . 136-137. Om Incubationsperioden af forskellige Eggdomfege . . . . . 137-142.		Drift i Sælden Brugsbarhed . . . . . Side 209. Antidotale i Pernagiske Væ- de . . . . . 210. Indholdet af Britiske Naturforskere og Læger om særligen at famles . . . . . 210. Anmeldelse af: Øfentlige Forenælinger og Beskrivelser gjældende Medicinalvæsenet i Norge kommande . . . . . 211-213. Forenælinger i Anledning af Cholera . . . . . 211-213. Andre Forenælinger . . . . . 213. Medicinsk Examen ved det Kgl. Frede- riks Universitet i 1832 . . . . . 213-214. Pharmaceutisk Examen i Norge i 1832 . . . . . 214-215. Befordringer og Afgang i 1832 . . . . . 215. Dødsfald. Kæde. - Schröder. - Størmer . . . . . 216. Angivende færdigheder, skillemet de fæde 3 fæde . . . . . 217-221.		Om en fuldkommen Udbrudelse af Endelarmen (Pro- lapsus intestinalis recti). Ved Districtslæge B. H. Ten i Hæfede . . . . . Side 340-343. Til Behandlingen af Cholera. Steuens færdige Behandling . . . . . 344. Anmeldelse af: Øfentlige Forenælinger og Beskrivelser gjældende Medicinalvæsenet i Norge vedkommande . . . . . 361-368. Forenælinger i Anledning af Cholera . . . . . 361-362. En Pige i Smaltesnesens Amt, der fore- gav at have i 44 Uger et taget Fæde til sig, i det sidste halve År et høst Kædning og i det sidste 12 Uger et høst fæde . . . . . 363-367. Andre Forenælinger . . . . . 367-368. Det Kgl. Frederiks Universitet i Elu- ningen af Året 1831 . . . . . 369. Medicinske Forenælinger ved det Kgl. Frederiks Universitet i andet Halv- aar af 1832 . . . . . 369-370. Medicinsk Examen i 1832 . . . . . 370-371. Befordringer i 1832 . . . . . 371-372. Dødsfald i 1832. - Petersen . . . . . 372. De færdige færdigheder . . . . . 372.	
Tredie Hefte.		VIII		IX	
Rigshospitalet i Christiania i Året 1831 . . . . . Side 189-231. Den midlertidige Færdighedsstaten i Christiania i Året 1831 . . . . . 232-235. Mærkværdige Afvisninger i Hjertet og dens færdige Blodfærd Dannelse. En Kort om Arteria sub- clavia sinistra. Ved Professor D. Høft . . . . . 236-244. Medicinske Støter, Hospitaler og Propis i Italien. Ved H. A. Gordon . . . . . 244-253. Et aabne Rygmarskalken fortæller (indenfra) . . . . . 254-255. Morphin i Diabetes . . . . . 255-258. Kærdikan . . . . . 258-259. Til Behandlingen af Cholera. Caspers Metode . . . . . 259-261. En Maade at reise giftige Stoffer paa i Qu- ranteinsphæler. Høst Vanddamp . . . . . 262-263. Recepter med Choleradamp . . . . . 264. Kan et Hælsband af Pærdierne formindste Væ- dens Kraft? . . . . . 264-265. Medemærker Forsigtighed ved Vacciner . . . . . 265. Udviser formindste Hjertes Virksomhed . . . . . 265-266. Metallisk Sælv midt af Læget af et Menneske, der i levende Tilstand havde i længere Tid indtaget Argentum nitricum . . . . . 266. Chinin indtaget i Væden . . . . . 266-267. Kærdike Læge. Vedfærd . . . . . 267. Arteries Indholdet paa den menneskelige Stemme . . . . . 267-268. Homöopathien, medicinsk og kemisk færdigheds betragtet . . . . . 268-269. En Commission, nedat i Hæst for at undersøge den mærdigheds Metode . . . . . 269.		Om Vaccination, Varioloider og Revaccination. Ved D. Høft . . . . . Side 285-299. Om Revaccination. Ved D. Høft i London . . . . . 299-307. Om Færdigheden af Væns Dæd i Kirken i fæ- de og om Dørdigheden af Høstet med mæ- get fæde . . . . . 307-319. Om Hamorrider igennem Væden. Ved D. Høft . . . . . 319-327. Om Anæstetiser imellem Væst og Hæstfærd . . . . . 327-340.		Om den færdige Udbrudelse af Endelarmen (Pro- lapsus intestinalis recti). Ved Districtslæge B. H. Ten i Hæfede . . . . . Side 340-343. Til Behandlingen af Cholera. Steuens færdige Behandling . . . . . 344. Anmeldelse af: Øfentlige Forenælinger og Beskrivelser gjældende Medicinalvæsenet i Norge vedkommande . . . . . 361-368. Forenælinger i Anledning af Cholera . . . . . 361-362. En Pige i Smaltesnesens Amt, der fore- gav at have i 44 Uger et taget Fæde til sig, i det sidste halve År et høst Kædning og i det sidste 12 Uger et høst fæde . . . . . 363-367. Andre Forenælinger . . . . . 367-368. Det Kgl. Frederiks Universitet i Elu- ningen af Året 1831 . . . . . 369. Medicinske Forenælinger ved det Kgl. Frederiks Universitet i andet Halv- aar af 1832 . . . . . 369-370. Medicinsk Examen i 1832 . . . . . 370-371. Befordringer i 1832 . . . . . 371-372. Dødsfald i 1832. - Petersen . . . . . 372. De færdige færdigheder . . . . . 372.	

Figur 45: Innhold 1832. (Foto: Øivind Larsen)

artikkelen drøftes både duodenum's anatomi og fysiologi, og det vises til publikasjoner helt tilbake til første halvdel av 1700-tallet.

Tredje hefte åpner med en ny årsberetning for Rigshospitalet, denne gang for 1831 (s. 189–231). Det minnes om at Rigshospitalet har to hovedoppgaver, nemlig å være «...Helbredelsesanstalt for Syge og Underviisningsanstalt for vordende Læger». Behandlingen av syke har angivelig aldri vært noe problem, men nå påpekes det at også utdanningsoppgavene blir ivare tatt. Medisinstudenter som har vært kandidater ved Rigshospitalet, gjør det angivelig mye bedre ved praktisk eksamen enn tidligere studenter uten slik erfaring. Årsberetningen inneholder også en nyhet om at Rigshospitalet har fått installert barometer og termometer til måling av lufttrykk og -temperatur. Gjennomsnittlig barometerstand, temperatur og værforhold for øvrig angis for hver måned. Bakgrunnen er «...en almindeligen bekjent Erfaring, at Atmosphærenes Forandringer have meget Indflydelse baade paa Sygdommes Frembringelse og Gang».

De to første artiklene i årets siste hefte handler om vaksinasjon (s. 285–307). Det dreier seg selvsagt om kopper, og kilden er *Henkes Zeitschrift f.d. Staatsarzneykunde*. Etter innføring av koppevaksinasjon forekommer «...denne Sygdom kun sjelden og da blot sporadisk». Men man har observert at hos noen svekkes motstandskraften over tid og det anbefales revaksinasjon. I annet hefte drøftes sammenhengen mellom kukopper og barnekopper i to artikler (s. 142–147).

Blant årgangens mer spesielle artikler kan nevnes en drøfting av de skadelige virkninger barnedåp i kirken kan ha når barnet transporteres utendørs i dårlig vær og det kanskje endatil benyttes kaldt dåpsvann. Nok en gang er kilden *Henkes Zeitschrift f.d. Staatsarzneykunde*.

Bekymringen for koleraepidemien som nærmer seg, blir stadig tydeligere. De offentlige «foranstaltninger og bekjentgjørelser» i alle fire hefter i 1832 preges av kolerafrykt. Her trekker man veksler på erfaringer fra mange deler av verden. Det er kolerabeskrivelser fra St. Petersburg (s. 50–54), Paris (s. 73–75) og London (s. 125–136). Og behandling av kolera presenteres med bakgrunn i erfaring fra Berlin (s. 259–261) og de vestindiske øyer (s. 344–361). At blodet hos kolerapasienter er «tykt og sort og indeholder kun lidet Serum», gjør at årelating blir særlig anbefalt.

1833 – åttende bind

Så ble kolera en realitet også i Norge, og de to første heftene domineres fullstendig av sykdommen. I første hefte publiseres det første tilfelle av kolera i Norge hos losen Knud Jensen i Drammen som i september 1832 døde etter 24 timers sykdom (s. 57–76). Den usignerte artikkelen, som

1833

Indhold.

Første Hefte.

Indberetning til den Kgl. Norske Regjerings Departement for Kirke og Undervisnings-Sæsenet om en i Sommeren 1832 i det vestlige Norge foretagen Rejse for at undersøge de der forekommende ondartede Hudsygdomme m. M. Ved Brigadelæge D. J. J. Hørt. (Fortsætt.)	1—43
Om Marfagerne til Vaccinemateriens forskellige Kraft i de senere Aar	43—50.
Lambd i Hudorganet, den Indvise Cholera's Sæsen. Ved J. L. Casper i Berlin	50—54.
Om Cholera's geologiske Gang	54—57.
Om Cholera i og ved Drammen	57—76.
Anmeldelse af: Offentlige Foreanstaltninger og Beskæftigelsesforhold, Medicinalvæsenet i Norge vedso mende	77—97.
Underdanig Beretning om Sundhedsstatistik i Norge for 1831 (Fortsætt.)	77—92.
Foreanstaltninger i Anledning af Cholera	92—95.

IV

Andre Foreanstaltninger	95—97.
Beskrivelser	97—98.
Dødsfald	98—99.
Tilføjelse til S. 78 og 90	99—100.
Lægevidenskabelige Skrifter	100.

Andet Hefte.

Indberetning til den Kgl. Norske Regjerings Departement for Kirke og Undervisnings-Sæsenet om en i Sommeren 1831 i det vestlige Norge foretagen Rejse for at undersøge de der forekommende ondartede Hudsygdomme m. M. Ved Brigadelæge D. J. J. Hørt. (Sluttet.)	101—116.
Om Cholera i og ved Drammen. Ved Amtsskiften, Ridder J. A. Münster.	117—176.
Anmeldelse af: Offentlige Foreanstaltninger og Beskæftigelsesforhold, Medicinalvæsenet i Norge vedso mende	177—199.
Underdanig Beretning om Sundhedsstatistik i Norge for 1831 (Sluttet.)	177—186.
Foreanstaltninger til at opstille Præliminæren for vorde Læger ved det Kgl. Norske Frederiks Universitet 187—193.	

Side.

V

Foreanstaltninger i Anledning af Cholera	198—199.
Pharmaceutisk Examen	199.
Beskrivelser og Afgang	199—200.
Dødsfald	200.
Lægevidenskabelige Skrifter	200.

Tredie Hefte.

Hjstehospitalet i Christiania i Aaret 1832	201—229.
Den midlertidige Højskole i Christiania i Kirkeåret 1832	230—232.
En fælden Meddødelse af de mandlige Højskole. Ved A. Buschmann	233—235.
Thermometer og Barometer-Stand i Christiania efter 1632 Observationer i 15 Aar. Ved Professor J. Samark, N. W.	235—239.
En ved langvarig Ligning og andre Karslager fremdraget (særegen) Sygdomsform. Ved Carlslæge Dræmer	240—242.
Krænktes hydrostatisk Seng	242—249.
Aqua Binelli, et nyt blodstillede Midde	249—252.
Trødeslægt Chinin som Forebyggelsesmiddel imod Cholera	253—255.
Om Sinspiser	255—256.
En Amneserhos, helbrede ved at anbringe Iglær paa Trykterne	256—257.

Side.

VI

Beskrivelse paa Anæstomiser imellem Vort og Haulaare-Sygdomme, Ved Professor Regind 257—259.	
Organisations Virkninger paa Generationsorganerne	260.
Genetiskstat i Syphilis	260—261.
Anmeldelse af: Offentlige Foreanstaltninger og Beskæftigelsesforhold, Medicinalvæsenet i Norge vedso mende	261—282.
Foreanstaltninger i Anledning af Cholera	261—281.
Betragtning og Indsigelse fra Cholera-Central-Commissionen 261—279.	
Andre Foreanstaltninger	281—282.
Medicinsk Examen ved det Kgl. Frederiks Universitet i 1833	282—283.
Pharmaceutisk Examen i Norge i 1833	283—284.
Beskrivelser	284.
Dødsfald	284.

Fjerde Hefte.

Side.

Selvmed, udført ved et Studiare i Tryk. Ved Forslag A. C. Fane	285—301.
Om tilbageløste Efterbør. Ved Districtlæge W. Wed	301—323.
Om Nedsætteligheden af et lægevidenskabeligt Sundhedscollegium i Norge. Ved Professor D. A. Holst	324—352.

VII

Side

Om de fædelige Virkninger paa unge Fræuimærs Hæder af midlertidig Legemsbeskæftigelse. romane Stilling og trange Omst.	353—364.
Om Cholera i Norge	364—366.
Lægeforeningen i Christiania	366—367.
Statist af Læger i Norge	368—369.
Anmeldelse af: Offentlige Foreanstaltninger og Beskæftigelsesforhold, Medicinalvæsenet i Norge vedso mende	369—372.
Foreanstaltninger i Anledning af Cholera	369—372.
Det Kgl. Frederiks Universitet i Slutningen af 1832	373.
Medicinske Forelæsninger ved samme i 1833	374—375.
Akademisk Høitidelighed ved samme	375.
Medicinsk Examen i 1833	376.
Overdomstretsen	377.
Beskrivelser	377—378.
Dødsfald	379—380.
Om lægevidenskabelige Skrifter	380.

Figur 46: Innhold 1833. (Foto: Øivind Larsen)

ganske sikkert er skrevet av Frederik Holst, presenterer også de første 118 «anmeldte Syge». «Om Cholera i og ved Drammen» er tittelen på fortsettelsen i neste hefte (s. 117–176). Forfatteren er nå Amtsfysicus Jørgen Andreas Münster (1775–1835). Münster begynner meget beskjedent: «Om denne gaadefulde Sygdom er der skrevet saa Mangt og Meget, at jeg befrygter ei at være i Stand til om den at meddele Noget, der kan interessere det medicinske Publikum». Så følger 60 (!) sider om denne epidemien. Det viser seg blant annet at obduksjonen av losen Knud Jensen var kontroversiell og ble stanset av over 50 «Naboer og Gjenboere». De geologiske forhold som mulig sykdomsårsak, drøftes grundig. «At Sygdommen skulde være kommen hertil ved noget Contagium, maa antages at være tilstrækkelig modbevist i det om Cholera Anførte i foregaaende Hefte af Eyr». Årgangen ble avsluttet med en oversikt over koleraepidemien i Norge med 6,5 % angrepne i Christiania og 1 878 tilfeller totalt i landet (s. 364–366).

Både første og annet hefte i 1833 ble innledet med «Indberetning til den Kgl. Norske Regjerings Departement for Kirke- og Undervisnings-Væsenet om en i Sommeren 1832 i det vestlige Norge foretagen Reise for at undersøge de der forekommende ondartede Hudsygdomme m m». Det var brigadelege Jens Johan Hjort (1798–1873) som hadde vært på reise. Også for ham var «Foranstaltninger imod den ondartede Cholera» viktig. Blant annet beskrives kolerasykehus og senger i beredskap (s. 101–176).

Koleraepidemien fikk mange konsekvenser. Lægeforeningen i Christiania, som ble grunnlagt 14. oktober 1833 som en fortsettelse av journal-leseselskapet, vedtok å samles hver mandag så lenge epidemien fortsatte for å dele erfaringer (s. 366–367). Og Frederik Holst påpekte over nesten 30 sider «Nødvendigheden af et lægekyndigt Sundhedskollegium i Norge» (s. 324–352).

Gjennomgangen av virksomheten ved Rigshospitalet i 1832 i tredje hefte begynte med hospitalets «meteorologiske Dagbog» basert på meteorologiske observasjoner som ble foretatt tre ganger daglig (s. 201–229). I samme hefte presenterte Jens Esmark (1763–1839), Norges første professor i geologi, termometer- og barometerstand i Christiania gjennom 15 år basert på 16 325 observasjoner (s. 235–239).

En ny kilde for Eyr ble kunngjort i tredje hefte. Det var *The Penny Magazine*, et illustrert britisk ukeblad som ble publisert hver lørdag fra mars 1832 til oktober 1845 og utgitt av «The Society for the Diffusion of Useful Knowledge». Opplaget var hele 200 000 første året. Den første henvisning til *The Penny Magazine* var beskrivelsen av «Arnotts hydrostatiske seng», sannsynligvis verdens første vannseng (s. 242–249). I neste hefte kom en advarsel mot den tids motepress: «Om de skadelige Virkninger paa unge

Fruentimres Helbred af utilstrækkelig Legemsbevægelse, tvungne Stillinger og trange Snøreliv» også med henvisning til *The Penny Magazine* (s. 353–364).

Antall leger i Norge økte langsomt. 1. februar 1833 var det 129 leger, bare seks flere enn i 1829 viste en oversikt på slutten av åttende årgang (s. 368–369).

1834 – niende bind

Fortsatt var det koleraen som dominerte *Eyr*. Ni kolera-artikler kan registreres i tillegg til den plass kolera fikk i den faste spalten om «Offentlige Foranstaltninger». I årets siste hefte (s. 358–359) heter det endelig at «Epidemien kan nu (3 October) ansees aldeles ophørt paa de fleste Steder og er i stærkt Aftagende paa de øvrige».

Første artikkel i den niende årgang var en oversikt over «Medicinalvæsenets Tilstand i Sønd- og Nordfjords Fogderie» (s. 1–15). Forfatteren var Corpslæge Andreas Chr. Conradi (1809–1868). En fotnote beskriver hans spesielle grunn for å være i Førde, nemlig kolerafaren kombinert med den fast ansatte distriktslegens «svagelige Helbred». Conradi beskriver både folket og levesettet i området i tillegg til sykdomsmønsteret. Han konstaterer hvor lite legen i et «saadant District» kan utrette. Conradi ønsket seg flere leger, men som i mange tilsvarende distrikter på den tid, var det mye fattigdom, og terskelen for å betale for legehjelp var svært høy. Muligheten for å livnære flere leger var derfor liten. Han avslutter likevel med et ønske om at det offentlige skulle sette i verk tiltak for «...at sætte Medicinalvæsenet paa en bedre Fod i disse med Læger og Helbredelsesanstalter saare sparsomt udstyrede Egne».

En rekke nye stoffer presenteres, f.eks. kreosot og picamar som kan fremstilles av tjære og som antas å kunne få medisinsk anvendelse (s. 65–75). Aqua Binelli, med navn etter en italiener, skal være gunstig i sårbehandling og forebygge betennelse og koldbrand (s. 75–77). «Den friske Bark af Granatæbletræets Rod» skal være et ufeilbarlig middel mot bendelorm (s. 348–357).

Første hefte inneholder ikke mindre enn 28 korte nyhetsnotiser (Misceller) med utenlandske tidsskrifter som kilde. Temaene varierer fra sekslingefødsel i Arabien til antall døvstumme i Frankrike.

En ny form for kausistikker oppstår i annet hefte. Nå samles flere, ulike pasientbeskrivelser av samme forfatter i samme artikkel under tittelen «Praktiske Iagttagelser». (s. 97–113).

Publiseringsmessig er en artikkel i annet hefte av særlig interesse. Et anonymt debattinnlegg fra *Morgenbladet* «Om nødvendigheden af en Re-

organisation af Norges Medicinalvæsen» (Fra *Morgenbladet* 1834 Nr 66) gjengis i sin helhet (s. 120–132). Redaktøren av *Eyr* anser det som en kommentar til et tidligere innlegg av Frederik Holst i *Eyr* (*Eyr* 1833;8:324–352) og ifølge en fotnote gjengis artikkelen uten at redaktøren har vært i stand til å innhente forfatterens samtykke.

I fjerde og siste hefte i 1834 er det publisert et utdrag av medisinalberetningen fra Nedre Tellemarken om kvakksalveri, skrevet av distriktslege Johs. Classen Roosen (1788–1852) (s. 333–339). Velformulert og reflektert drøfter Roosen hvorfor kvakksalvere nyter så stor anseelse som de åpenbart gjorde, og hvorfor de blir konsultert i stedet for leger. Uten å bruke begrepet «placebo-effekt», som i og for seg ble benyttet allerede fra 1811 (95), legger han vekt på holdningen og stemningen hos pasientene som søker kvakksalvere. Dernest gir kvakksalverens uvitenhet ham et større spillerom i behandlingen av pasienter, skriver Roosen. Han sammenligner en kvakksalver med noen som gir reisende råd om å forkorte veien ved å gå over isen, uten å forsikre seg om at isen bærer eller om vedkommende er svømmedyktig. Løsningen på kvakksalver-problemet er opplysning, og han fraråder juridiske virkemidler som bare vil skjerpe frontene. Roosen er inkluderende og slår et slag for samarbeid mellom leger og kvakksalvere. De lekfolk som er dyktige til årelating, kan kanskje utøve sin virksomhet under oppsyn av leger. Han spør til sist i artikkelen om dette vil åpne døren for mer kvakksalveri, og svarer selv at dører og vinduer allerede står på klem. Ved å ansette utdannede jordmødre håpet man å fjerne kvakksalveriet i fødselshjelpen. Men, avslutter Roosen: «Man har rigtigt nok paa et Viis stengt Døren, men revet Taget af, hvorigjennem mange qvaksalvende Dæmonere – stige ned i Huset».

1835 – tiende bind

Eyrs tiende årgang ble innledet med en tiårsoversikt fra 15 ulike sykehus i Norge (s. 1–44). I årets først hefte inngikk også tre debattinnlegg. Stadsfysikus Jens G. Døderlein (1787–1867) i Christiania skriver til Departementet for Kirke- og Undervisningsvæsenet og klager over uvirksomt vaksinasjonsmateriale (s. 53–57). Professor Retzius i Stockholm kommenterer bruken av en injeksjonsvæske til konservering av disseksjonspreparater (s. 57–59). En anonym innsender kritiserer forlengelsen av tilsettinger som reservelege ved Rigshospitalet uten utlysning. Denne kritikken besvares krast av reservelege Hjort i neste hefte (s. 154–155), og den anonyme innsenderen gis anledning til å utdype kritikken og dessuten forsikre Hjort om at det ikke var personlig ment, men at det handler om prinsipper (s. 156–157).

Første hefte inneholdt også en av de få direkte meddelelsene fra redaktøren til abonnentene, med en sterk etterlysning etter stoff kombinert med

1835

Judhold.

Første Hefte.

	Side.
Øgehuse for venerisk Sog, Radeløse og andre ondartede Hudsygdomme i Norge i Decenniet fra 1822 til 1831	1 — 44.
Praktiske Iagttagelser. Ved Forspørgsle R. C. Sage i Skien	45 — 52.
a. Gonælie, behandlet ved gjentagen Anvendelse af Mørke	45 — 50.
b. Katarakt som Folge af et Kønssyg	50 — 51.
c. Heiligh Anvendelse af Euphrasin i Paralysis	51 — 52.
Striksefter til den Kong. Norske Regerings Departement for Kirke og Undervisnings-sæker angaaende Vaccinationen. Ved Etatsphysikus J. W. Døderlein i Christiania	53 — 57.
Striksefter fra Prof. A. Reizius i Stockholm til Medicinere angaaende den sidste Interventionsmasse	57 — 59.
En 54 Ved vigtig Sten, funden i Urinlæren hos en alskad Mandsperson. Ved Candidatus medicinæ J. R. Selmer	60 — 61.
Decoctum Litzmanni	61 — 65.
Om Jærnens Bane til at udsluge og udnytte Lygtesøfte og den hvide Hæue derpaa byggede Anvendelse som Desinfectivum	65 — 71.
Cholera i Norge i 1834	71 — 72.
Om Referselagerne ved Højshospitalet	73.
Anmeldelse af: Offentlige Forsamlinger og Besigtigelsesreiser, Medicinalsaet i Norge vedkommende	73 — 73.

	Side.
Forsamlinger i Anledning af Cholera	73 — 74.
Andre Forsamlinger	74 — 78.
J. Heile Tilfælde kunne lægges deres sig det i Sportsloven bestemte Salutum af 3 Sep. 24 7	74 — 76.
Er det for Præsten nødvendigt at færdig lægges for om den Bogstæde er det af smilfuld Sygdom, eller fra den være tilførs med Sygdom fra den Alldes Færdig	76 — 76.
Kast her Konsumen for Kagen enkelte Børnsløst i Delagssam og noget Debs-tillig	76 — 76.
Kaste	76 — 78.
Bestandinger, Besigtigelse, Alldes	78.
Til Embetsbetjente	78 — 79.
Kettefæ	80.

Andet Hefte.

Om den sandstellige Tilstand i Køge-Bred Medicinalraad D. Kasper i Berlin	81 — 90.
Leucælogie, en og Bivirksom	90 — 91.
Kroket og Thaja occidentalis imod Kædetener	92 — 94.
Driftsighed, betjeder ved en Blandning af Gruveliser og Brandevin	95 — 96.
D. Sønderlands Fødsel, brænde i Bergen	97 — 101.
Om Jærnen og Kræft i Menneskers Kæde	102 — 107.
Behandling af Tinea maligna	107 — 109.
Strætt som Lægemiddel	109 — 111.

	Side.
Brændelsen imed Enuresis nocturna	111 — 112.
Om Stændernes Judholdelse paa Lægeforbund. Ved D. Lombard i Gens	112 — 119.
Om Hølsugning (Decollatio), Ved Districtslæge J. C. Koesen i Næder Rødemarten	119 — 146.
Skidanna, Smørre og Glasfæ i Højsh	147 — 148.
Kræft og afværsit Syre	148 — 149.
Kræft Behandling, beholder enderstatist ved advisant Mørkum	149 — 150.
Exercitium hos Læger	150.
Reactivation, delekt i den Høstlige Alldes	150 — 151.
Quæstionarius Behandling af Børn, efter høst i Danmark	151 — 152.
Napoleon's Høst	152 — 153.
Marcklige Debsmaser	153.
Alldes i Stordramen	153 — 154.
Alldes i Stordramen	154.
Behandling af Højsh i Samlingen i Berlin, Høst af Regeringen	154.
Drindelsen til Østet Været (Doctorat)	154.
J. Anledning af Anndes om Referselagerne ved Højshospitalet i første Hefte. Ved Vilhelm D. Høst	154 — 155.
Reiser forlanger for Indførsen	156 — 157.
Anmeldelse af: Offentlige Forsamlinger og Besigtigelsesreiser, Medicinalsaet i Norge vedkommende	157 — 160.
Forsamlinger i Anledning af Cholera	157 — 158.
Andre Forsamlinger	158 — 160.
Forsamling i Vaccination saet	158 — 159.
Det Kong. Frederiks Universitet ved Stutningen af 1834	160 — 161.

	Side.
Medicinske Forsamlinger ved det Kong. Frederiks Universitet i første Høst af 1835	162 — 163.
Behandlinger, Alldes, Besigtigelse, Alldes	163 — 164.
Dødsfald, Høst, Høst	164 — 165.
Alldes, Høst, Høst	165 — 166.
Alldes, Høst, Høst	166 — 167.
Alldes, Høst, Høst	167 — 168.
Alldes, Høst, Høst	168 — 169.
Alldes, Høst, Høst	169 — 170.
Alldes, Høst, Høst	170 — 171.
Alldes, Høst, Høst	171 — 172.
Alldes, Høst, Høst	172 — 173.
Alldes, Høst, Høst	173 — 174.
Alldes, Høst, Høst	174 — 175.
Alldes, Høst, Høst	175 — 176.
Alldes, Høst, Høst	176 — 177.
Alldes, Høst, Høst	177 — 178.
Alldes, Høst, Høst	178 — 179.
Alldes, Høst, Høst	179 — 180.
Alldes, Høst, Høst	180 — 181.
Alldes, Høst, Høst	181 — 182.
Alldes, Høst, Høst	182 — 183.
Alldes, Høst, Høst	183 — 184.
Alldes, Høst, Høst	184 — 185.
Alldes, Høst, Høst	185 — 186.
Alldes, Høst, Høst	186 — 187.
Alldes, Høst, Høst	187 — 188.
Alldes, Høst, Høst	188 — 189.
Alldes, Høst, Høst	189 — 190.
Alldes, Høst, Høst	190 — 191.
Alldes, Høst, Høst	191 — 192.
Alldes, Høst, Høst	192 — 193.
Alldes, Høst, Høst	193 — 194.
Alldes, Høst, Høst	194 — 195.
Alldes, Høst, Høst	195 — 196.
Alldes, Høst, Høst	196 — 197.
Alldes, Høst, Høst	197 — 198.
Alldes, Høst, Høst	198 — 199.
Alldes, Høst, Høst	199 — 200.
Alldes, Høst, Høst	200 — 201.
Alldes, Høst, Høst	201 — 202.
Alldes, Høst, Høst	202 — 203.
Alldes, Høst, Høst	203 — 204.
Alldes, Høst, Høst	204 — 205.
Alldes, Høst, Høst	205 — 206.
Alldes, Høst, Høst	206 — 207.
Alldes, Høst, Høst	207 — 208.
Alldes, Høst, Høst	208 — 209.
Alldes, Høst, Høst	209 — 210.
Alldes, Høst, Høst	210 — 211.
Alldes, Høst, Høst	211 — 212.
Alldes, Høst, Høst	212 — 213.
Alldes, Høst, Høst	213 — 214.
Alldes, Høst, Høst	214 — 215.
Alldes, Høst, Høst	215 — 216.
Alldes, Høst, Høst	216 — 217.
Alldes, Høst, Høst	217 — 218.
Alldes, Høst, Høst	218 — 219.
Alldes, Høst, Høst	219 — 220.
Alldes, Høst, Høst	220 — 221.
Alldes, Høst, Høst	221 — 222.
Alldes, Høst, Høst	222 — 223.
Alldes, Høst, Høst	223 — 224.
Alldes, Høst, Høst	224 — 225.
Alldes, Høst, Høst	225 — 226.
Alldes, Høst, Høst	226 — 227.
Alldes, Høst, Høst	227 — 228.
Alldes, Høst, Høst	228 — 229.
Alldes, Høst, Høst	229 — 230.
Alldes, Høst, Høst	230 — 231.
Alldes, Høst, Høst	231 — 232.
Alldes, Høst, Høst	232 — 233.
Alldes, Høst, Høst	233 — 234.
Alldes, Høst, Høst	234 — 235.
Alldes, Høst, Høst	235 — 236.
Alldes, Høst, Høst	236 — 237.
Alldes, Høst, Høst	237 — 238.
Alldes, Høst, Høst	238 — 239.
Alldes, Høst, Høst	239 — 240.
Alldes, Høst, Høst	240 — 241.
Alldes, Høst, Høst	241 — 242.
Alldes, Høst, Høst	242 — 243.
Alldes, Høst, Høst	243 — 244.
Alldes, Høst, Høst	244 — 245.
Alldes, Høst, Høst	245 — 246.
Alldes, Høst, Høst	246 — 247.
Alldes, Høst, Høst	247 — 248.
Alldes, Høst, Høst	248 — 249.
Alldes, Høst, Høst	249 — 250.
Alldes, Høst, Høst	250 — 251.
Alldes, Høst, Høst	251 — 252.
Alldes, Høst, Høst	252 — 253.
Alldes, Høst, Høst	253 — 254.
Alldes, Høst, Høst	254 — 255.
Alldes, Høst, Høst	255 — 256.
Alldes, Høst, Høst	256 — 257.
Alldes, Høst, Høst	257 — 258.
Alldes, Høst, Høst	258 — 259.
Alldes, Høst, Høst	259 — 260.
Alldes, Høst, Høst	260 — 261.
Alldes, Høst, Høst	261 — 262.
Alldes, Høst, Høst	262 — 263.
Alldes, Høst, Høst	263 — 264.
Alldes, Høst, Høst	264 — 265.
Alldes, Høst, Høst	265 — 266.
Alldes, Høst, Høst	266 — 267.
Alldes, Høst, Høst	267 — 268.
Alldes, Høst, Høst	268 — 269.
Alldes, Høst, Høst	269 — 270.
Alldes, Høst, Høst	270 — 271.
Alldes, Høst, Høst	271 — 272.
Alldes, Høst, Høst	272 — 273.
Alldes, Høst, Høst	273 — 274.
Alldes, Høst, Høst	274 — 275.
Alldes, Høst, Høst	275 — 276.
Alldes, Høst, Høst	276 — 277.
Alldes, Høst, Høst	277 — 278.
Alldes, Høst, Høst	278 — 279.
Alldes, Høst, Høst	279 — 280.
Alldes, Høst, Høst	280 — 281.
Alldes, Høst, Høst	281 — 282.
Alldes, Høst, Høst	282 — 283.
Alldes, Høst, Høst	283 — 284.
Alldes, Høst, Høst	284 — 285.
Alldes, Høst, Høst	285 — 286.
Alldes, Høst, Høst	286 — 287.
Alldes, Høst, Høst	287 — 288.
Alldes, Høst, Høst	288 — 289.
Alldes, Høst, Høst	289 — 290.
Alldes, Høst, Høst	290 — 291.
Alldes, Høst, Høst	291 — 292.
Alldes, Høst, Høst	292 — 293.
Alldes, Høst, Høst	293 — 294.
Alldes, Høst, Høst	294 — 295.
Alldes, Høst, Høst	295 — 296.
Alldes, Høst, Høst	296 — 297.
Alldes, Høst, Høst	297 — 298.
Alldes, Høst, Høst	298 — 299.
Alldes, Høst, Høst	299 — 300.
Alldes, Høst, Høst	300 — 301.
Alldes, Høst, Høst	301 — 302.
Alldes, Høst, Høst	302 — 303.
Alldes, Høst, Høst	303 — 304.
Alldes, Høst, Høst	304 — 305.
Alldes, Høst, Høst	305 — 306.
Alldes, Høst, Høst	306 — 307.
Alldes, Høst, Høst	307 — 308.
Alldes, Høst, Høst	308 — 309.
Alldes, Høst, Høst	309 — 310.
Alldes, Høst, Høst	310 — 311.
Alldes, Høst, Høst	311 — 312.
Alldes, Høst, Høst	312 — 313.
Alldes, Høst, Høst	313 — 314.
Alldes, Høst, Høst	314 — 315.
Alldes, Høst, Høst	315 — 316.
Alldes, Høst, Høst	316 — 317.
Alldes, Høst, Høst	317 — 318.
Alldes, Høst, Høst	318 — 319.
Alldes, Høst, Høst	319 — 320.
Alldes, Høst, Høst	320 — 321.
Alldes, Høst, Høst	321 — 322.
Alldes, Høst, Høst	322 — 323.
Alldes, Høst, Høst	323 — 324.
Alldes, Høst, Høst	324 — 325.
Alldes, Høst, Høst	325 — 326.
Alldes, Høst, Høst	326 — 327.
Alldes, Høst, Høst	327 — 328.
Alldes, Høst, Høst	328 — 329.
Alldes, Høst, Høst	329 — 330.
Alldes, Høst, Høst	330 — 331.
Alldes, Høst, Høst	331 — 332.
Alldes, Høst, Høst	332 — 333.
Alldes, Høst, Høst	333 — 334.
Alldes, Høst, Høst	334 — 335.
Alldes, Høst, Høst	335 — 336.
Alldes, Høst, Høst	336 — 337.
Alldes, Høst, Høst	337 — 338.
Alldes, Høst, Høst	338 — 339.
Alldes, Høst, Høst	339 — 340.
Alldes, Høst, Høst	340 — 341.
Alldes, Høst, Høst	341 — 342.
Alldes, Høst, Høst	342 — 343.
Alldes, Høst, Høst	343 — 344.
Alldes, Høst, Høst	344 — 345.
Alldes, Høst, Høst	345 — 346.
Alldes, Høst, Høst	346 — 347.
Alldes, Høst, Høst	347 — 348.
Alldes, Høst, Høst	348 — 349.
Alldes, Høst, Høst	349 — 350.
Alldes, Høst, Høst	350 — 351.
Alldes, Høst, Høst	351 — 352.
Alldes, Høst, Høst	352 — 353.
Alldes, Høst, Høst	353 — 354.
Alldes, Høst, Høst	354 — 355.
Alldes, Høst, Høst	355 — 356.
Alldes, Høst, Høst	356 — 357.
Alldes, Høst, Høst	357 — 358.
Alldes, Høst, Høst	358 — 359.
Alldes, Høst, Høst	359 — 360.
Alldes, Høst, Høst	360 — 361.
Alldes, Høst, Høst	361 — 362.
Alldes, Høst, Høst	362 — 363.
Alldes, Høst, Høst	363 — 364.
Alldes, Høst, Høst	364 — 365.
Alldes, Høst, Høst	365 — 366.
Alldes, Høst, Høst	366 — 367.
Alldes, Høst, Høst	367 — 368.
Alldes, Høst, Høst	368 — 369.
Alldes, Høst, Høst	369 — 370.
Alldes, Høst, Høst	370 — 371.
Alldes, Høst, Høst	371 — 372.
Alldes, Høst, Høst	372 — 373.
Alldes, Høst, Høst	373 — 374.
Alldes, Høst, Høst	374 — 375.
Alldes, Høst, Høst	375 — 376.
Alldes, Høst, Høst	376 — 377.
Alldes, Høst, Høst	377 — 378.
Alldes, Høst, Høst	378 — 379.
Alldes, Høst, Høst	379 — 380.
Alldes, Høst, Høst	380 — 381.
Alldes, Høst, Høst	381 — 382.
Alldes, Høst, Høst	382 — 383.
Alldes, Høst, Høst	383 — 384.
Alldes, Høst, Høst	384 — 385.
Alldes, Høst, Høst	385 — 386.
Alldes, Høst, Høst	386 — 387.
Alldes, Høst, Høst	387 — 388.
Alldes, Høst, Høst	388 — 389.
Alldes, Høst, Høst	389 — 390.
Alldes, Høst, Høst	390 — 391.
Alldes, Høst, Høst	391 — 392.
Alldes, Høst, Høst	392 — 393.
Alldes, Høst, Høst	393 — 394.
Alldes, Høst, Høst	394 — 395.
Alldes, Høst, Høst	395 — 396.
Alldes, Høst, Høst	396 — 397.
Alldes, Høst, Høst	397 — 398.
Alldes, Høst, Høst	398 — 399.
Alldes, Høst, Høst	399 — 400.
Alldes, Høst, Høst	400 — 401.
Alldes, Høst, Høst	401 — 402.
Alldes, Høst, Høst	402 — 403.
Alldes, Høst, Høst	

en kunngjøring om at videre drift av *Eyr* forutsatte «en kraftigere Understøttelse for Eftertiden» (s. 78–79).

Annet hefte åpner med en artikkel hentet fra *Wochenschrift für die gesammte Heilkunde* om legenes forventede levealder, over 150 år før etableringen av Legeforeningens forskningsinstitutt og Legekårsundersøkelsen her i landet. Basert på tyske data angis legers levealder å være mye lavere enn andre grupper (s. 81–90). Mens 42 av 100 teologer kan forvente å bli 70 år, gjelder det bare 24 av 100 leger. Årsakene er ifølge forfatteren, dr. Casper i Berlin «den aandelige og physiske Anstrengelse» legeyrket medfører. I tillegg til lite nattero, avbrutte måltider og andre påkjenninger utsettes legene for smittefare. Mange av dagens arbeidsmiljøutfordringer gjenkjennes. Medicinalraad Casper siteres for øvrig ofte i *Eyr*. I samme hefte (s. 111–112) presenteres med henvisning til ham en behandling som i dag nok ville gitt fengselsstraff, nemlig «Brændejern imod Enuresis nocturna». Det handler om et «Experiment imod den slemme Vane hos større Børn at lade Urin i Søvn». Her brennes barn på overarmen for å skremme (!) dem fra enuresis. Noen ble brent, andre så på. Og resultatene var formidable, «af de 20 Tilskuere blev de 18 aldeles helbredet».

Beretninger fra pasientene selv er fortsatt sjeldent stoff i medisinske tidsskrifter. Et eksempel finnes i annet hefte av *Eyr* i 1835: «Drikfældighed, helbredet ved en Blanding af Svovelsyre og Brændeviin. (Et Brev fra den Helbredede til sin Læge)» (s. 95–96). Dette er en usignert artikkel av en «pasient» som forteller om helbredelse fra alkoholavhengighet (med delir) ved hjelp av brennevin tilsatt svovelsyre gjennom tre måneder. En fotnote forteller at «Angjeldende – boende i Norge – er omtrent 40 Aar gammel».

Etter at Michael Skjelderup forlot *Eyr* ble det slutt på jevnlige rettsmedisinske artikler. Men rettsmedisinske emner dukker likevel opp i blant. Distriktslege Roosen, som året før skrev om kvakksalveri, drøfter denne gangen «Halshugning (Decollatio)» (s. 119–146). Han tar opp to spørsmål, nemlig om halshugging kan anses som en mild eller grusom døds måte, og om følelsen og bevisstheten vedvarer etter at hodet er skilt fra kroppen. Man kan lure på hva som fikk en lege i Telemark til å skrive 27 sider om dette.

Fjerde hefte åpner med en omfattende artikkel om hjertesykdommenes patologi av Thomas Blich (1810–1879), praktiserende lege i Drammen. Så følger en usignert (Holst?) artikkel om «Søebadet ved Moss» (s. 280–292) «...den første Indretning i sit Slag her i Riget...». Dette heftet inneholder også detaljerte referater fra forhandlingene i Lægeforeningen i Christiania de tre første årene (1833, 1834 og 1835).

Selv om redaktøren i første hefte signaliserte at dette kunne bli siste årgang av *Eyr* på grunn av sviktende «Understøttelse», ble årets siste hefte

1836–1837

Indhold.

Første Hefte.

Praktiske Jagtgælder. Ved Corpslæge Tage i Elfen	Side. 1-18.
Et Tilfælde af færgene periodiske Smætter i Membrum virile	1-9.
Tubin i Bugteret	9-12.
Helbredelse af en dødsnæst Neuralgia ischiatica	12-14.
En stor Abces i Underlivet ubehandlet Ved dækning	14-18.
Ægte Vacciner, fundne paa en Koes Døtre ved Melde	18-21.
Jerntrorsp, anbefalet som Redskab imod Arsenik. Ved Prof. H. O. S.	21-27.
Bemærkninger i Anledning af, at Jernoxydhydrat er anbefalet som Redskab imod Arsenik	27-40.
Pulsationer i Underlivet uden Anæmisme	40-45.
Chloriakt paa Kærligheder. Ved Doctor Heiberg	46-50.
Kød i Væderet	50-51.
Paratuberculer eller Paraganglions i indre Lænde	51-53.
En Træstump, ved Fald indflettet i Lænderne	53-55.

Side.

Kometdelte af: Offentlige Foranstaltninger og Beskrivelser, Medicinalloven i Norge vedkommende	153-173.
Underdanig Beretning om Sundhedsloven i 1834	153-171.
Foranstaltninger i Anledning af Cholera	172.
Andre Foranstaltninger	172-173.
Regaler til Medicinalloven i Christiania	176-181.
Statistisk og Statistisk Beretning om Sundhedsloven i 1834	176-179.
Professor Marcus Pleugens Regat	179-181.
Den Hoffskaffede Donation til det Kgl. Norske Frederiks Universitet	181-182.
Det Kgl. Norske Frederiks Universitet i Christiania af Aaret 1836	183-184.
Medicinske Forelæsninger ved samme i andet Halvår af 1836	184-185.
Medicinsk Examen ved samme i Etmaal 1836	185-186.
Pharmaceutisk Examen i 1836	186-187.
Forelæsninger, Afgang, Beskrivelser, Afsat i 1836	187-191.
Forelæsninger i Lægeforeningen i Christiania i 1836	191-201.
Dødsfald. Monrad, C. H.	201-203.
Andersen, C.	203.
Kretser	203.

Tredie Hefte.

Blasfuer Kallier i Kærligheder	Side. 36.
Dr. Stauden's Anbefaling af Dantale	36-37.
Om Aarsale til Conformation af Cerebrum Extractum acuminatum i Kærligheder	37-38.
Digitalis, endemisk anvendt i organiske Feil i Hjertet	38-39.
Cyanuretum potassii i Prurigo senilis og Prurigo ani i pudentium	39.
Præpareret Svamp ved indværende Næse	39-40.
Alzupulver ved acute Brændsel i Halsen	40.
Ommeisler paa brændte Gæst	41.
Elektricitet paa Døtre	41.
Ammonium som Redskab imod Elanghed	41-42.
Dialytisk Jerning af Kærligheder, et ubrugeligt Tegn paa Svælgelid	42.
Isotialium i Pericarditis og chronic Rheumatisme	42-43.
Reaktioner med Species funales i Kærligheder	43.
Liquor ammonii caustici vinosus, ubrugt anvendt som et Kærligheds	43.
Anagrat paa Cholera morbus	44.
I Anledning af Svælgelid ved Kærligheder	44-45.
Foranstaltninger af medicinsk-chirurgiske Undersøgelser i Danmark	45-46.
Den færdige Sammenfatning af den Britiske Medicin til Hælskabere	46-47.
Næstbidsel i Særligt i Alben	47-48.
Kometdelte af: Offentlige Foranstaltninger og Beskrivelser, Medicinalloven i Norge vedkommende, i 1836	48-49.
Foranstaltninger i Anledning af Cholera	49.
En om pharmaceutisk Examen	49-50.
Andre Foranstaltninger	50-51.

Side.

Rigshospitalet i Christiania i 1836	Side. 203-231.
Den midlertidige Medicinalloven i Christiania i 1836	232-234.
Dødsfald: Institut i Hvidovre	235-236.
Svælgelid ved Hals i Sommeren 1837	237-238.
Et Tilfælde af Ruptura uteri. Ved Kærligheder	238-239.
C. Stenosis	239-240.
Fimra intestinali recti, helbredet uden Operation	240-241.
Ommeisler paa brændte Gæst	241-242.
Ammonium som Redskab imod Elanghed	242-243.
Elektricitet paa Døtre	243-244.
Ammonium som Redskab imod Elanghed	244-245.
Isotialium i Pericarditis og chronic Rheumatisme	245-246.
Reaktioner med Species funales i Kærligheder	246-247.
Liquor ammonii caustici vinosus, ubrugt anvendt som et Kærligheds	247-248.
Anagrat paa Cholera morbus	248-249.
I Anledning af Svælgelid ved Kærligheder	249-250.
Foranstaltninger af medicinsk-chirurgiske Undersøgelser i Danmark	250-251.
Den færdige Sammenfatning af den Britiske Medicin til Hælskabere	251-252.
Næstbidsel i Særligt i Alben	252-253.
Kometdelte af: Offentlige Foranstaltninger og Beskrivelser, Medicinalloven i Norge vedkommende	253-254.
Underdanig Beretning om Sundhedsloven i 1834	254-255.
Foranstaltninger i Anledning af Cholera	255-256.
Andre Foranstaltninger	256-257.
Regaler til Medicinalloven i Christiania	257-258.
Statistisk og Statistisk Beretning om Sundhedsloven i 1834	258-259.
Professor Marcus Pleugens Regat	259-260.
Den Hoffskaffede Donation til det Kgl. Norske Frederiks Universitet	260-261.
Det Kgl. Norske Frederiks Universitet i Christiania af Aaret 1836	261-262.
Medicinske Forelæsninger ved samme i andet Halvår af 1836	262-263.
Medicinsk Examen ved samme i Etmaal 1836	263-264.
Pharmaceutisk Examen i 1836	264-265.
Forelæsninger, Afgang, Beskrivelser, Afsat i 1836	265-266.
Forelæsninger i Lægeforeningen i Christiania i 1836	266-267.
Dødsfald. Monrad, C. H.	267-268.
Andersen, C.	268-269.
Kretser	269-270.

Figur 49: Innhold 1836–1837. (Foto: Øivind Larsen)

avsluttet mer optimistisk (s. 360). Riktignok kunne man ikke lenger love et hefte hvert kvartal, men løfte om bidrag fra «Colleger i Riget» gir håp om videre drift.

I 1836 ble det utgitt et 56 siders register for *Eyr*s innhold de første ti årene. Registeret var delt i to, et alfabetisk navnerregister og et tilsvarende saksregister. Registeret er imponerende detaljert og presist og må ha kostet enormt med tid og krefter å produsere.

1836–1837 – ellefte bind

Til tross for forsiktig optimisme på slutten av det tiende bind av *Eyr*, skulle fortsettelsen vise seg å bli vanskelig. Det kom bare tre hefter i «Elleve Bind» som også ble betegnet som «Anden Rækkes første Bind», nemlig to hefter i 1836 og ett datert 1837. Mye, blant annet dateringen av et publisert foredrag, tyder på at det siste heftet må ha blitt utgitt tidlig i 1838.

Anmodningen om bidrag fra leserne kan være grunnen til at det ble trykt hele åtte kasuistikk-artikler i de tre heftene. En av artiklene inneholdt endatil fire sykehistorier. Det som gradvis ble borte, var referatene fra utenlandske tidsskrifter. De siste forekommer i første hefte. Til gjengjeld opptrer nå artikler basert på opplesninger i Lægeforeningen i Christiania.

Den mest bemerkelsesverdige artikkelen i første hefte er kanskje en nekrolog. Under «Dødsfald» på side 108 kan vi nemlig lese at «Jeg, Hans Iver Horn, er født i Kjøbenhavn 28 October 1761.». Egenskrevne nekrologer var og er sjeldne, og etterlater et spesielt inntrykk. Siste del av nekrologen sier at «denne Autobiographie, der, skreven med den Afdødes egen Haand, fantes blant hans efterladte Papirer». Horn som døde 13 mars 1836, knapt 75 år gammel, ble betegnet som den eldste lege i Norge. Den usignerte avslutningen av nekrologen er poetisk vakker: «...efter 8 Dages Sygeleie udslukkedes han..., som Lampen af Mangel på Olie».

Omtalen av Sjøbadet i Moss i fjerde hefte i 1835 gledet åpenbart en anonym forfatter som kunne melde at «Det har været Indsenderen særdeles behageligt at læse den Beretning om Søebadet ved Moss, som findes i forrige Hefte af Eyr....» (s. 64–67). Interessen for dette sjøbadet viste seg også ved rapporter både for sommeren 1836 (s. 138–141) og sommeren 1837 (s. 251–252) ved distriktslege Johan Chr. Reimer (1781–1855).

Annet og tredje hefte åpnet begge med årsberetninger fra Rigshospitalet fra henholdsvis 1835 og 1836. Deretter var det kasuistikker og referater fra Lægeforeningen i Christiania og «Offentlige Foranstaltninger», og informasjon om at det i 1837 var blitt 148 leger i Norge.

Men så var det slutt, og både en viktig periode i norsk medisin og et stykke fagpressehistorie var over.